

ERDÉLYI LAPOK

3. Le

Taxa postală plătită în numerar con arm
arobării: Dir. Gen. P.T.T. No. 157.012 1934

VII., Erzsébet körút 9-11.
BUDAPEST

Főszerkesztő:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY MAGYAR POLITIKAI NAPILAP
III. évfolyam, 267 (857) szám. * Szombat, 1934 december 15

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A Magyar Párt a szenátusban is előterjesztette a népkisebbségi kérdés rendezésére vonatkozó javaslatot

Gyárfás Elemér szenátor nagy beszéddel indokolta meg az előterjesztést

Bucuresti. Saját tud. A szenátus csütörtöki ülésén Gyárfás Elemér szenátor, a Magyar Párt nevében elmondta nagy beszédét a felirati vitához:

— Az elmúlt kilenc év alatt, amióta a szenátusnak tagja vagyok, számos felirati beszédet mondtam már, amelyekben vizsgálat tárgyává tettem a trónbeszédben felsorakoztatott kérdéseket, hogy hozzájáruljak én is a megoldásukhoz. Ez általános jellegű problémák mellett szenátortársaimmal együtt mindig foglalkoztunk a kisebbségi kérdésekkel is, igyekeztünk barátokat szerezni az önk soraiban népünk, annak kulturája és fejlődése iránt, hogy ezzel könnyítsünk súlyos helyzetén.

— Ez alkalommal azonban el kell hagynom az eddig követt utat, mert a javaslat, amelyet pártunk a képviselőházban tegnapelőtt tett, oly kimagasló jelentőségű, hogy minden más kérdést háttérbe kell, hogy szorítsom.

Történelmi lépés a magyarság nevében.

— Azt hisszük, hogy ez a lépés, amelyet a romániai magyarság nevében tettünk, történelmi lépés, amihez képest minden más probléma egyszerű banalitásnak tűnik föl. Az az érzés-

A magyar kisebbség ügye a politikai pártok harcaiban. A magyarság kezdetbeni passzivitása és a híres „csucsai paktum” és ami azután következett

— Vizsgáljuk sorban ezeket a pontokat.
— Először: nem a mi hibánk, hanem történelmi végzettségnek tudható be, hogy a kisebbségi, de különösen a magyar kisebbségi probléma fegyver lett nálunk a pártok politikai harcaiban; hogy alkudozások tárgya lett a vezető pártok között. Mi nagy nehézség lelküldése árán léptünk be Románia politikai életébe. Bizonyos, lélektanilag is megmagyarázható, jogi megfontolások miatt passzivitásban maradt a magyar kisebbség a békeszerződések ratifikálásáig s így az első berendezkedések idején nem tudta elfoglalni azt a helyet, amelyet kezdetben, úgy hiszem, minden nehézség nélkül átengedtek volna neki.

— A ratifikálás után, 1921 elején, az akkori Averescu-kormány olyan magatartást tanúsított irántunk, amely alkalmas lett volna a kedvezőtlen légkör eloszlatására, de sajnos, már az 1922-iki választásokon csaknem minden jelölésünket visszautasították és meghiúsították reményünket, hogy az alkotmányozó országgyűlésnek megfelelő számarányú képvisellel tagjai lehessünk. Ekkor arra gondoltunk, hogy a román közéletbe való belépésünkhöz olyan személyiség által zsírált belépőjegyre van szükségünk, akit tekintélye minden gyanakvásnak föléje emel s aki így biztosíthat nekünk jóaka-

sunk, hogy csökkentenék a testvéri egyetértés megteremtésére vonatkozó javaslatunk jelentőségét, ha most különleges kisebbségi sérelmeinkkel foglalkoznánk és esetleg nem kívánatos vitákat provokálnánk velük, amelyekkel elronthatnók azt a kedvező légkört, amit javaslatunk körül megteremtteni szeretnénk. Tisztán javaslatunk támogatására fogok tehát szorítkozni, ismertetve röviden a körülményeket és indokokat, amelyek e lépésünket sugalmazták.

— Javasoltuk a képviselőházban és javasoljuk itt is, hogy kisebbségi problémáinkat parlamenti bizottság vizsgálja ki és oldja meg, amely bizottságban, különösen három ok miatt, valamennyi román párt képviselve legyen. Ez okok:

1. Ki kell emelni a román állam kisebbségi politikáját, különösképpen pedig az állam vezetőinek a magyar kisebbség iránt való magatartását, a politikai pártok harcaiból.

2. Függetlenítsük a romániai magyar kisebbség helyzetét a nemzetközi helyzetétől, valamint az időnként javuló, máskor feszültebb nemzetközi viszonylatoktól.

3. Hogy megteremtjük, helyesebben mondván, helyreállítsuk az annyira szükséges lelki összhangot és baráti közösséget.

rató fogadtatást. Ilyen személyiség volt Averescu tábornok, akinek ebben a kérdésben az erdélyi Goga Oktávián is tanácsadója volt.

— Így jött létre a híres „csucsai

A nemzetközi politika feszültségeinek visszahatása a kisebbségi magyarság helyzetére. „Nem akarjuk az áru szerepét játszani”

— A második ok talán még fontosabb. Sajnálattal láttuk, mekkora befolyást gyakorolnak a mi helyzetünkre a nemzetközi viszonylatok, különösen a Magyarországgal szemben fennálló viszony. Annakidején, a szerb-román iskolai egyezményrel kapcsolatban, Iorga professzorral folytatott vitámban rámutattam arra, hogy egy kisebbséggel szemben alkalmazott bánásmód nem hozható kapcsolatba nemzetközi viszonylatokkal, hanem az kizárólag belpolitikai szempontok szerint igazodhatik. En ma is vallom ezt a felfogást, de fájdalommal és aggodalommal láttuk és éreztük, hogy ellentétben ezzel az elvvel, mennyire erősödött a hangulat feszültsége velünk szemben, a nemzetközi viszonylatok feszültségének növekedésével.

— Pedig mi levontuk az összes következményeket, mikor ennek az országnak a polgárai lettünk. Nem akarjuk az áru szerepét játszani nemzetközi alkudozásokon. De époly kevéssé akarjuk mások tényeinek és cselekedetei-

paktum, amely a kormánnyal kötött választási kartell eredményeként számarányunknak megfelelő parlamenti képviselőket biztosított nekünk s emellett legfőbb kívánságaink teljesítését; aminek ellenében mi biztosítottuk lojális alkalmazkodásunkat a román közélethez.

— Midőn azonban 1926-ban bekerültünk a parlamentbe, fájdalommal állapítottuk meg, hogy általános szempontból annyira indokolt paktumunk igen nagy taktikai hátrányt okozott nekünk. Az ellenzéki pártok, különösen a liberális és nemzeti párt, nem tudták nekünk megbocsátani, hogy segítségünkkel könnyű és jelentős választási sikert biztosítottunk a kormánynak, az ő politikai ellenfeleiknek. Azért látható ellenséges indulattal fogadtak minket s olyan légkört teremtettek ellenünk s jogos és szerény kívánságainkkal szemben, amely megakadályozta az ígéretek teljesítését.

Kedvezőtlen maradt a légkör.

— Levontuk tehát a következtetéseket s a későbbi választásokon óvakodtunk attól, hogy egyik román pártot a másikkal szemben támogassuk. Ehelyett igyekeztünk minden komoly párt barátságát megszerezni. Sajnos, csak kevés javulást tudtunk elérni. Ezzel alapjában véve ugyanolyan kedvezőtlen maradt a légkör. Hozzájárult ehhez az a fűlzottan nemzeties szellem, ami egész Európában hatalmába kerítette a lelkeket. Odajutottunk, hogy a román pártok kölcsönösen gyanúsították és vádakkal illették egymást, ha valamelyik engedékenyebb magatartást tanúsított irántunk. Rájöttünk tehát, hogy egyetlen párttal, vagy kormánnyal soha sem fogjuk tudni megérteni egymást s ha tudnánk is kölcsönös megértést létesíteni, nem lenne az tartós. Ehelyett arra kell törekednünk, hogy valamennyi román párttal egyetértést teremtsünk.

— Ez volt tehát az első ok, amiért ebben a kérdésben olyan parlamenti bizottságot kértünk, amelyben minden vezető párt képviselve legyen.

nek következményeit vállalni, mint azokéit, akiket maga a romániai magyar kisebbség bizott meg, hogy a nevében beszéljenek és cselekedjenek és akik teljes tudatában vannak a felelősségnek, amely vállukra nehezül.

— A mi népünk vezetői részéről az elmúlt 16 év alatt nem lehetett tapasztalni olyan cselekedeteket, amelyek igazolnák a gyanakvást, vagy pláne a megtorló intézkedéseket. Mi tehát itt, itthon óhajtjuk becsületesen és véglegesen szabályozni a helyzetünket és a román néppel való viszonyunkat és teljes szívünkkel óhajtjuk, hogy ez a kérdés egyszer s mindenkorra vétesse ki a vitás nemzetközi problémák sorából, hogy ez ne legyen többé feszültség okozója, hanem ellenkezőleg, mi Románia magyar népe a közeledés eszköze legyünk e két nemes nép között, mert elsősorban a mi érdekünk, hogy azok megértsék egymást.

— Ez tehát javaslatunk második indoka
(Tudósításunk folytatása a 2-ik oldalon.)

(Tudósításunk folytatása az első oldalról)

A harmadik indok következménye az előzőknek. Fájdalommal látjuk, hogy a lelki szakadék közöttünk napról-napra szélesebbé és mélyebbé válik s ez az eltávolodás egyre jobban megnehezíti a harmónikus és barátságos együttélést. Elméletek születnek és gyökeresednek meg, eszmék terjednek és törekvések nyilatkoznak meg, amelyek keserűséggel töltik el mindkét részen a lelkeket. Nem akarunk részletek felsorolásával érzékenységeket sérteni, csak egy ilyen hibás és sajnálatos elméletet említünk meg és sajnálom, hogy nincs jelen Jorga professzor úr, aki támogatná engem. Hiszen éppen ő fejtette ki gyönyörűen egy nem-

rég megjelent könyvében, mennyire hibás történelmi szempontból a már majdnem közmondássá vált elmélet a román és magyar nemzetek közötti állítólag évezredek ellenséges viszonyáról, mikor a múlt a barátságos együttműködésnek legalább is ugyanannyi tényét mutatja.

Valóban, Erdély olyan földdarab, amely megkívánja fiainak testvéri megerőződését, mert a különböző ittlakó népek földrajzi elhelyezkedése lehetetlenné teszi a teljes különválasztásukat. De a testvéri megértésnek felülről lefele kell kiindulnia.

Ez volt javaslatunknak a harmadik indoka.

A népkisebbségi képviselet ténye és az alkotmány alkalmazása még nem adott megoldást

— Még néhány ellenvetésre akarok válaszolni, amelyeket máris tettek, vagy megtehetnek a javaslatra. Azt mondják, hogy a magyarságnak megvannak a parlamentben a képviselői, kik ki tudják fejteni a magas fórum előtt a nép kívánságait. Ez igaz. De kimutattam, hogy ezek a felszólalásaink miért nem támasztottak kellő visszhangot a politikai pártok vezéréinél. Azután a kisebbségi kérdés különleges probléma, amelynek részleteit csak olyan szűkebb körben lehet megbeszélni és megoldani, amelybe a helyzetet ismerő és a probléma súlyosságát elismerő államférfiak tartozzanak bele. Olyanok, akik minden igyekezetükkel rajta vannak, hogy minden részletkérdésbe behatoljanak és mindegyikben megtalálják a helyes megoldásokat.

— Azt mondják, hogy a román állam minden polgárának, így a kisebbségeknek is, a többségi néppel egyenlő jogokat biztosít s ez az alkotmányban is szabályozva van. Ismerjük az alkotmány elveit, de nincs szó az elvek formulálásáról, hanem az alkalmazásokról.

Remény azokban, akik magasabb szempontból nézik a problémákat.

— Azt is mondják s az *Universul* mai száma is kifejezi ezt a gyanút, hogy talán külföldről sugalmazták nekünk ezt a javaslatot, mert hiszen Genfben most újból szőnyegre került a romániai kisebbségi kérdés. Ezzel szemben csak arra a fejtegetésemre utalok, amellyel kimutattam, hogy a kérdést ki akarjuk emelni a nemzetközi problémák láncolatából.

— Azt hisszük, hogy ezzel a javaslattal reális szolgálatot teszünk az országnak. Reméljük, hogy kezdeményezésünket, amely tiszta jóhiszeműségből származik, meg fogják önként és különösen reméljük, hogy *Titulescu* külügyminiszter úr, aki magasabb szempontokból szokta nézni a problémákat, meg fogja ér-

teni jelentőségét és hasznosságát is.

— Mi nem kérünk a Skoda-bizottsághoz hasonló, nagyarányú munkálatokat, mi csak jóakaratu figyelmet kérünk és meg vagyunk gyö-

Báró Jósika János magyar képviselő közbenjárása a felekezeti iskolák érdekében Angheliescu miniszternél

Carai (Nagykároly). Saját tud. Mint ismeretes, a caroi (nagykárolyi) járás területén több hitvallásos iskolát a tanügyi hatóságok rendelkezésre bezártak. A római katolikus felekezeti iskolák bezárása óta br. Jósika János képviselő állandó akciót folytat a rendelet visszavonása érdekében. A járás területén előfordult összes iskoláselérmelet részletes memorandumban foglalta össze, amelyet személyesen adott át *Angheliescu* közoktatásügyi miniszternek, akivel beható tárgyalásokat is folytatott az iskolabezárások ügyében és bebizonyítani igyekezett, hogy a caroi (nagykárolyi) járás hitvallásos iskoláiban a magyar tanítási nyelv megszüntetése indokolatlan. A tárgyalásra Angheliescu közoktatásügyi miniszter Bucuresztbe rendelt

Margineanu Demeter revizort Zalăuról (Zilahról), *Calianu* vezérigazgatót és *Kreuter* képviselőt, a svábpárt elnökét is. Kreuter és Margineanu a miniszteri megbeszélésen kijelentették, hogy elismerik, miszerint *Carai* (Nagykároly), *Sanislau* (Szaniszló), *Capleni* (Kaplony), *Tasnád*, *Santau* (Tasnádszántó) annyira el vannak magyarosítva, hogy ezekben a községekben a német oktatás azonnali bevezetése lehetetlen.

Báró Jósika János magyarpárti képviselő intervenciójára a közoktatásügyi miniszter az előbb felsorolt községekben engedélyezte a magyar tanítási nyelvet, olyan kikötéssel, hogy heti négy órán át a német nyelvet is tanítsák.

A többi községek iskoláiban Kreuter képviselő, a német tanítási nyelv mellett érvelt és azt a hivatalos álláspont is támogatta. Báró Jósika a további tárgyalásai során Angheliescu közoktatásügyi miniszternél sikerült olyan eredményt elérni, hogy ezen községekben a német tagozat mellett magyar tannyelvű tagozatot is létesítenek. Ugyancsak közölték a miniszterrel, hogy *Petresti* (Mezőpetri), *Foeni* (Mezőfény), *Ghilyaci* (Gilyács) és *Moffinul-Mare* (Nagymajteny) községek hitvallásos iskolái a román tan nyelv bevezetését kérték.

Petrovici csokoládé és cukorkagyár

értesíti a n. é. vevőközönségét, hogy teljesen friss és finom karácsonyi cukorkák, csokoládék és finom bonbonok elárúsítását olcsó árak mellett megkezdte.

Fióközllet: Oradea, Bul. Reg. Ferdinand 6.

Száz rubel

Írta: Zaymus Gyula.

Genovában hajónkra szállt egy gyűrött arcú, szőke szakállú férfi. Viselkedésében tartózkodó félénkség volt, jobbra-balra nézett, mintha valaki üldözte volna. Mikor az irodává átalakított buffetben a stewardnak átnyújtotta a jegyét és utlevelét, láttam, hogy orosz földről jön és Braziliába utazik. A vacsoránál újra láttam, szemben ült velem, a ventilátor alatt. Csak néztük egymást, én hosszabban, ő futva. Nagyon furcsa lehetett neki mind az, amit láttam. Nyilvánvaló volt, hogy rosszul érzi magát közöttünk. Kopott ruhája, vastagtalpu bakancsa, durva keze teljesen elütő volt a többi utasokétól. Lassan evett és a balkarjával mindig átfogta a tányérját, mintha féltette volna valakitől. A bort megízlelte, de nem ízlett neki, hideg vizet ivott s még jeget tett belé. A vacsora végén megkínáltam jó hazai szivarral. A jólakottság érzése bátrabbá tette. Mosolygott, s szinte remegve nyult a szivar után. Majd beszélgetni kezdtünk és a feketét már együtt ittuk a társalgóban.

— Orosz földről jön? — kérdeztem, a feketemet kevergetve.

— Onnan — hangzott a válasz —, de most szeretnék visszamenni és elmondani félrevezetett embertársaimnak, hogy amit ott mondanak

és innak, az nem igaz, az mind hazugság. Ordítanak, hogy hallják százan és ezren, akik éheznek és haldokolnak. Ott az emberek azt hiszik, hogy sehol olyan jó dolguk nincsen az embereknek, mint a szovjetben. Ezen keresztül mást sem olvas az ember az újságokban, mint munkáskínzásokról, kizsákmányolásról s a szovjet diadalmas térhódításairól. Én a cárizmus alatt mérnök voltam, a szovjet tanunkássá degradált, mert politikailag nem voltam megbízható. Voltam vagy tízféle börtönben, lágerben, tifuszos és kolerás barakokban s most csak azt csodálom, hogy még élek s még lán örömm is lesz az életben.

A szemem könnyes lett, de ő lán nem is vette észre.

A szomszéd teremben megszólalt a zene. Kezdődött az esti bál.

Mi felmentünk a fedélzetre, ott nagyobb volt a csend és a tenger végtelen síkja a hold fényében, megnyugtatólag hatott az idegünkre. A víz fodros habokban tarajosodott alattunk s a motorok halk bugása belesimult a susotoló szellőbe.

— Bátyám hívott — szölt aztán sétaközben — s én megszöktem. Simán ment minden. Mikor keresni kezdtek, akkor én már szabad földön jártam. Utoljára egy volt, de száműzött sztaroszlánál laktam Golanovban, egy kis észak-orosz faluban, nem messze a haláltól —

folytatta beszédét az orosz, kinek még a nevé sem tudtam. — Egykor jómódu gazdaember volt — folytatta — most koldusszegény, ki a mindennapi kis életemért küzdött, büzös halált, melyet eléje dobtak, mint a rossz kutyának.

— Érdekes volt, mikor első ízben beszéltem európai emberrel, nekem akarta magyarázni, hogy Oroszország nem olyan, mint aminőnek itt emlegetik, hanem egészen más. Hogy ott sokkal jobb a viszonyok, mint itt s az átmeneti állapot nem lehet más, mint aminő. Nem vitaírozom vele, de kívántam neki, hogy menjen ő is keresztül hasonló jökon s tovább álltam. A másik meg azt mondta, hogy mit ellenforradalmaskodnak ott az emberek, miért nem fogadnak szót a kormányhatalomnak. Csak azokat bántják — szavalla —, akik szembe helyezkednek velük. Istenem, még csak fogalma sem volt az illetőnek az ottani viszonyokról. Vitatkozni ezzel sem volt érdemes.

— Engedje meg, hogy egy kis történetet mondjak el, aminőt az élet százával produkál naponként, de azokról a külföld nem szerzhet tudomást. Oda nem jöhetnek az Intourist kíváncsi utasai s ha el is jönnek, nincsen, aki elmerje mondani nekik. A sztaroszlának, akinél utoljára laktam, négy fia volt — folytatta beszédjét az orosz. A szülők jámborok voltak, mint általában véve a régi oroszok, de gyermekeik már a bezboznikok iskoláiba jártak s ott

Ha jó teát és kávé

őhajt vásárolni, akkor ne sajnálja a fáradságot, jöjjön el a Str. Nicolai Zsiga (Lukács György-u.) 2-a sz. alá

Csösz József tea-és kávéraktárába,

ahol az ünnepekre való tekintettel új-évig kicsinyben is lehet vásárolni.

zódve, hogy meg fogjuk találni a gyümölcsöző megértés útját. Abban a reményben, hogy javaslatunkat elfogadják, hogy kérjük, hogy a válaszfelirati javaslatba utólag iktattassék be az elővi hozzájárulás javaslatunkhoz.

Parlamenti izgalmak egy el nem mondott beszéd miatt

A kormány cáfolja a Bratianu pártvezérrel támadt újabb bonyodalmat. — Érdekes interpellációk a szenátusban

Bucuresti. Saját tud. A kamara folyosóján igen nagy izgalom volt csütörtök délután. Közvetlen tudomására lett, hogy Popescu Necsesti, az *Universul* egyik igazgatója volt alminiszter és Stelian Popescu veje, szóvá fogja tenni a parlamentben az *Universul* egyik cikkének cenzurázását. Emiatt pénteken délután viharos ülés van kilátás. Csütörtökön különben úgy tudták, hogy maga Dinu Bratianu, a liberális párt vezére is fel fog szólalni a cenzura ügyében és tiltakozni fog. Mialatt az üléssteremben más interpellációk folytak, a folyosón elterjedt a hír, hogy a kormány interveniált Dinu Bratianunál, mondjon le felszólalásáról, mert ezzel nehézségeket okozna. Bratianu azonban erre nem volt hajlandó, mire a kormány az előre megállapított időpont előtt berekesztette a kamara ülését, úgyhogy mire a telefonon értesített Dinu Bratianu a képviselőházba érkezett, már végetért az ülés és nem mondhatta el beszédét.

A lapok szerint az ügynek komoly komplikációi lehetnek s a kormány rendkívül nehéz órákat él át. Az éjszaka folyamán nagy izgalom uralkodott mindenféle politikai körökben s nehezen tudnak elképzelni olyan megoldást, amely D. Bratianunak kellő elégtételt adhatna az őt ért sérelemért.

Péntek délelőtt azonban a kormány leghatározottabban megcáfolta azt a hírt, hogy Bratianu tervezett felszólalásában megakadályozták volna. Ebből a cáfolatból általában azt olvassák ki, hogy a kormánynak sikerült a legújabb Bratianu-affért elsimitani.

A szenátusban sok érdekes interpelláció hangzott el tegnap. Gafencu a cenzura ügyében interpellált. Grigore Filipescu Antonescu vezérkari főnök leváltásának ügyében intézett kérdést a kormányhoz. Joaimescu a rendeltetvényeket bírálta élesen. Fülöp a vajdahunyadi gyár teljes üzembehelyezését követelte.

Új Maniu-affér a nemzeti-parasztpártban

A nemzeti parasztpárt kebelében is vannak surlódások. Maniu fel akart szólalni a felirati vita során a restauráció egyes körülményei megvilágítására. Szándékát azzal indokolta, hogy Averescu tábornagy ezekben a dolgokban olyan közléseket tett, amelyek Maniu szerint egészen téves értesülésekből erednek. Ha Averescu tábornagnak is tévesek az értesülései, akkor el lehet képzelni, hogy mennyi vaskosabb téves értesülés kerülhetett a közvéleménybe.

Mihalache és a párt állandó választmánya a Maniu felvilágosító szándékával szemben ar-

ra az álláspontra helyezkedett, hogy a mostani feszült hangulatban nem okos dolog az Averescu közléseiről beszélni. Erre Maniu levelet írt Mihalachenak, amelyben közli, hogy a pártfegyelen nevében lemond szándékáról. Maniu hívei körében azonban nagy az elégedetlenség, hogy a volt pártelnököt így elzárták a felszólalás lehetőségétől.

Tatarescu miniszterelnök ura a helyzetnek.

Bucuresti. Saját tud. A déli lapok jelentései szerint a kormány helyzete a párt belső surlódásai és a cenzura körüli viták miatt annyira komoly, hogy sokáig már nem fog tudni ellentánni. Pénteken reggel miniszteri értekezletet tartottak Tatarescu lakásán, amelyen a miniszterelnök kijelentette, hogy uralkodik a helyzeten és nem kell komoly következmények-

A Népszövetség Rómában tartja jövő évi tavaszi közgyűlését?

Reménységek és aggodalmak az olasz-francia megegyezés körül. A francia sajtó a horvát kérdés megoldását sürgeti

Genf-ből jelentik: Népszövetségi körökben csütörtökön olyan hírek terjedtek el, hogy a Népszövetség májusi rendes ülését nem Genfben, hanem kivételesen Rómában tartják majd meg. A hír nagy feltűnést és mindenütt élénk visszhangot keltett. Azt hiszik, hogy esetleg a római ülés az olasz-francia megegyezés ünnepe lesz.

Párizsból jelentik: Pertinax az *Echo de Paris*-ban helyteleníti Laval egész külpolitikáját. Ellenzi a francia-olasz szövetségtervet és azt javasolja, hogy adjon végérvényesen formát a szövjet-török-kisantant hatalmi csoportokkal való együttműködésnek. Ami az olasz-francia közeledést illeti, nem kell elfelejteni, hogy a tárgyalások nem haladnak előre. Laval keptelen ma is kitűzni római látogatásának időpontját. Németország és Olaszország csak arra akarják a tárgyalásokat felhasználni, hogy elszakítsák Franciaországot barátaitól és szövetségeseitől. Lengyelország szintén hasonló szellemben

tevékenykedik. Jó lesz sietni — fejezi be cikkét — nehogy ellenfeleink megelőzzenek.

Párizsból jelentik: A *Paris Midi* tudósítója Zágrábban szerzett személyes tapasztalatok alapján beszámol a horvát kérdéstről. Akár akarjuk — írja — akár nem, el kell ismerni, hogy a horvát kérdés fennáll és a szerbek rosszul teszik, ha a kérdés létezését tagadnak. Részletesen foglalkozik a lap azzal az emlékirattal, amelyet a horvátok nemrég terjesztettek az uralkodótanács elé. Felsorolja az emlékirat aláíróinak nevét s nagy jelentőséget tulajdonít annak, hogy ezek között szerepel a meggyilkolt király meghitt barátjának, *Maestrovics* szobrásznak neve is.

Megállapítja a lap, hogy az emlékirat, amelyet a szerb hatóságok annyira veszélyeseknek ítéltek, egészen ártatlan kívánságokat tartalmaz. Franciaországban jelentéktelen kis szakszervezetek is fenyegetőbb hangú beadványokat szoltak a kormány elé terjeszteni.

szerették a tudományt és a szülők iránt való szeretetét. Egyszóval otthon nem lehetett birni velük. Nyílt kémei voltak a rendszernek. Máté volt a legnagyobb és Iván a legfiatalabb. Az élett a szó szoros értelmében kikapkodták szüleik szájából s a szegény anya napokon át forró vízből élt, amelybe erdei gyökereket főzött magának, hogy legalább valami íze legyen, ha gyalázatos is.

— Aztán egy napon megbetegedett közülük a legkisebbik, az Iván Lára lett s lázalmában folyton enni kért. Ajka cserepes volt, arca tüzpiros, s homlokán a haldoklók verejtéke patkzott. A körülötte élők fásultan, bambán néztek a kis szenvedőt a piros rongyok között. Egyedül az anyja sirdogált mellette.

— A szegény pár asszony szíve anyai szív volt, amely vérzett, kinlódott gyermeke után. És aznap este nem volt az egész házban egy harapás kenyér sem, amit vízbemártva oda lehetett volna neki adni. Néma, süket csendben feküdtünk mindnyájan vackainkon, csak az agyonkínzott anya virrasztott a gyermek mellett és imádkozott. Kint a tenger felől sivitott a szél s hóval fujta be az ablaktáblákat. Jó ideig minden pihent és álomba szenderült. A gyermek közben fejnyszörögött, kezével keresett valamit a levegőben, majd ismét elcsendesedett. Egy ilyen szünetben aztán egyszerre felállt az anya, kendőt terített a vállára és eltűnt. Hosszú ideig volt oda. Messze ugattak a kutyák s

a szél rázta az ablakokat. Mikor visszajött, farkok volt a kezében, tele tejjel. Megitatta a gyermeket, eloltotta a lámpát s aztán ő is lepihent.

— Soká gondolkodtam még az éjjel, hogy vajjon hol szerezhetett ez az asszony ilyen későn éjjel tejet, de nem tudtam rájönni. Aztán meg én kezdtem boldogni, szinte remegtem a vágytól, hogy megihassak egy korty tejet. Kinlódtam a gyötrelmetől, annyira, kívánta minden tagom. De nem nyultam hozzá. Másnap aztán kitudódott az eset. Mikor a gyermekek felébredtek, játszódtak le az első felvonás. A tej felfedezése pillanatok műve volt. Összeverekedtek rajta, haraptak, zuztak, mint a vadállatok. Összekarmolt képpel, véresen mentek az iskolába.

— Az asszony otthon a cserepeket söprögette össze, semmire sem gondolva, mikor kívülről berugják az ajtót s a küszöbön két vöröskatoná áll, szuronyos fegyverrel. Szó nélkül megragadták az asszonyt s elcipelték. A gyermek sirt az ágyon s mi dermedten álltunk, mert tudtuk, hogy az ilyen elvezetéseknek mi szokott a vége lenni. A második felvonás ugy kezdődött, hogy a tanítónő megkérdezte a gyerekektől, hogy ki ivott ma tejet? Az első felszólításra nem jelentkezett senki. Mikor nem kapott választ, folytatta. Ma éjjel valaki megfejté a falu vörös parancsnokának tehenét annak engedélye nélkül és a tejet ellopta. Aki tud róla, szóljon, kap száz rubelt s egy kitüntetést,

amelynek hasznát veheti az egész életében, mint megbízható kommunista.

— Egy ideig csend volt, aztán a hátsó padban felkiáltott Máté, a sztarosztja legöregebb fia. Mi itunk ma tejet, az anyám hozta valahonnan beteg öcsémnek. Egy óra múlva a kis Ivánnak nem volt anyja. Nyilvánosan lölték agyon a volt templom romjain, melyet most kivégzésekre használnak. Mikor a falu szemelátára a szegény vértanu anya összeesett, száz rubelt és egy bádok érmet nyujtottak át a fiúnak, ki úgy állt ott, mint egy eszelős. A lába remegett, mikor a mellére tűzték a vitézségi érmet s a száz rubel kiesett a kezéből. Aztán ájultan esett össze, úgy kellett hazacipelni a tett színhelyéről. Másnapra kigyulladt a parancsnok istállója s porig égett. Bent pusztultak a tehenek is. Harmadnapra meg eltűnt Máté. Senki sem tudta, hogy hová lett. De mindenki gyanította, hogy a parancsnok tette el lábaltól őt is.

Egy ideig hallgatott, aztán hozzáfűzte: — Ott hát ilyen az élet — s bal kezével paroszláv módra keresztet vetett magára.

Kimerülten ült le egy padra s úgy megrázódott, mintha a hideg lelte volna.

A tenger néma volt és fenséges. Fent ragyogtak a csillagok s a hajó orra vágta a vizet s uszott, uszott a sötét éjszakába. Csak a kapitány tudta az irányt. De tudta.

Az orosz síkságokon azonban nem tudja senki

A jeruzsálemi szentfal (siralomfal), ahol bemutatják a zsidók szombati imáját — külön látható a szerzetesek áldáshozó élete és működése, gyönyörű hangos előképen. Ezenkívül:

Kard és kereszt

Egy pap gyönyörű és megható története.
Csodás ének-kórus, a legszebb kísérő-zene. Szombathely, vasárnap, hétfő. 3 órákor ócsó helyvárnak!

CAPITOL
FILMSZÍNHÁZ.

Hatalmas katolikus demonstráció Berlinben

Berlin legnagyobb „szinkörében”, az óriási Sportpalast-ban, ahol éveken át viharos politikai manifestációk zajlottak le, most a berlini katolikusok az alázatos Konrád testvért ünnepelték. Ennek a demonstrációnak igen nagy jelentősége volt. Jó egy héttel előbb a katolikus lapok jelezték, hogy a jegyek fogytán vannak s napokkal előbb, hogy a jegyek elkelltek. Rendezői trükknek vettem.

Az ünnepély kezdete este nyolc órákor lévén, már hét előtt ott voltam, hogy megfigyeljem a nép özönlését. Legnagyobb amulatomra a Sportpalast ülőhelyei mind el voltak foglalva. Rendfarsammal gyors iramban végigszaladtuk az egyes emeleteket, de még a kakasülő, vagy mint ők mondják, a szénapadlás, der Heurboden, is az utolsó helyig el volt foglalva. Pedig most kezdődött volna csak az igazi özönlés. Mind hiába. Ezek és ezek kénytelenek hazamenni. A fiatalabbja valahogy csak meghuzódik a Heurboden üléséi mögötti folyosón s reménykednek, hogy a lépcsőfeljáratokon majd csak kapnak helyet.

Nyolc óra előtt megharsannak a kürtök, díszes ruhában vonulnak az emelvényre a kürtösök. Utánuk az ifjúság csoportjai más-más színű ruhában, mögöttük jön Berlin köztisztelőinek örvendő püspöke, Bares, káptalanja kíséretében; a főállók közönség szünni nem akaró tapsal és lelkesedéssel fogadja, azután olyan zászlós felvonulás következik, amelyet Berlin katolikusága még nem látott. Ritmikus menetelével vonulnak fel az egyletek, legnagyobb számmal a Kolping egyletek, legnagyobb helyet, magyszerű foglalatot nyújtva az óriási teremnek, a felnőttek az emelvényen foglalnak helyet. A zászlók száma ezen felül.

Felémelő látvány. A díszesen felvirágozott

NAPTÁR

Dec. 15	este 9	Liszt Ferenc Ének- és Zenekar hangversenye a Katolikus Legényegyletben.
Dec. 16	délután 3.	A Katolikus Kör klubhelyiségében zártkörű, műsoros teadélután.
		Társulati női felsőkezeskedelmi iskola műsoros délutánja.
		Az iparosnők Mária Kongregációjának működtető előadása.
	d. e. 6.	Református Nő- és Férfi Szövetség teaestje a leánygimnáziumban.
	d. e. 10	Az evangélikus egyház közgyűlése.
Dec. 29	este 9	Építőiparosok bálja a Katolikus Körben.
Dec. 31	este 9 óra	A helybeli Kolping-család ingyen Szilveszterestje a Központi Katolikus Legényegyletben.
Jan. 3, 4, 5	egész napon át	Népművészeti kiállítás vízkereszt-vásár a Katolikus Körben.
Jan. 6	este 9	Magyar Bál.

emelvényen a püspök és kísérete mögött a zenekar, az ifjúság „szines” csoportjai, köröskörül a színpompában ragyogó zászlóerdő, fölöttük, az első emelet karzafán jobbról-balról leányintézet növendékei fehér egyenruhában, középen a nagy Paz zászló... A németek különben is nagyon értékek a felvonulások tartásához. De ez a felvonulás, rend és színpompás beosztás a régivágású németeket is magával ragadta.

A zenekar által kísért ének után dr. Steinmann püspöki helynök nyitja meg az estét. Miután örömeinek adott kifejezést a katolikuság ilyen nagyszámú megjelenése felett, szomorú szívvel emlékezik meg azokról, akik a legutolsó nagy összejövetelen még résztvettek, de azóta elköltöztek az élők sorából. November van, a megholtak hónapja: róluk emlékezem. Einer fehlt uns allen bei der heiligen Versammlung, der bis dahin die Seele aller Veranstaltungen der Katholischen Aktion gewesen ist, der Ministerialdirektor Klausener.

Meghatódott lélekkel áll fel a közönség és hallgatja régig a püspöki helynök Klausener-

HEYMAN SZINKÖR

Kalandor filmek királya:
Carl Ludwig Diez, Charlotte Suza
RIVIERA EXPRESSZ

Vasárnap délelőtt nagy matiné!

méltatását, melyet ezen szavakkal fejez be: „Dieser edle Kempe ist uns im Laufe dieses Jahres so plötzlichen entrissen worden. Wir klagen nicht, wir jammern nicht, wir wissen, dass er lebt in Christus, dass er auch lebt in unserer Erinnerung. Niemals wird der Name Klausener aus der Geschichte des Bistums Berlin verschwinden”.

Közösen imádkozik a hatalmas tábor egy Miatyánkot-Üdvözlőgyet a megboldogult lelki-üdvéért.

Aztán Bares püspök ragadja magával a nagy hallgatóságot. Az életszentség értékét és érdemét méltatja. A szentnek a lelke nem a világé, nem a sátáné, nem az élvezeteké, nem a hazáé, hanem Istené.

A beszédet számtalanszor szakította meg a hallgatóság szünni nem akaró tapsa.

Püspöki áldás után a „Grosser Gott wir loben dich” erősítettü hálaadó ének harsan fel, majd a kürtösök harmonazengése közben megilletődötten, lelkiileg gazdagodva oszlik el a hatalmas tömeg. A kürtösök az udvaron keresztül az uccáig vezetik a tömeget.

P. König Kelemen ofm. (Berlin).

Még nem érkezett meg Oradeára (Nagyváradra) a nyugdíjak fizetésére vonatkozó rendelet. Bucuresti jelentés alapján már megirtuk, hogy a pénzügyminisztérium megteint a szükséges intézkedéseket, hogy a köztisztviselők és a nyugdíjasok megkapják járandóságukat a karácsonyi ünnepek előtt. Mint értesülünk, az oradeai (nagyváradi) pénzügyigazgatósághoz még ez a rendelet nem érkezett meg, de mielőtt megérkezik, megkezdik a nyugdíjak fizetését.

A Liszt Ferenc Ének- és Zenekar ma, szombaton este 9 órákor a Központi Katolikus Legényegylet nagytermében (Strada Alexandri-Teleki-utca 13.) tartja hangversenét. Belépődíj: ülőhely 22, állóhely 12 lei. A nagy műsorra való tekintettel pontos megjelenést kérünk.

* Bélyenység és kínzó főfájások, a máj és epeutak bántalmái, gyomor- és bélhurut, aranyeres bajok s a végbél megbetegedései esetén a természetes „Ferenc József” keserűvíz gyorsan és biztosan megszünteti a hasiszervek pangását.

Működvelői színműelőadás. Az Iparosnők Mária Kongregációjának a szegény gyermekek karácsonyi felségélyezésére december 16-án, d. u. 5 órákor vallásos színművet ad elő. Előadásra kerül Losonczy Gábor új pompás színműve: A kereszt alatt. A színmű páduai Szt. Antal életét mutatja be remek beállításban.

Feljelentették a kontárokot üldöző Boldizsár Imrét, hogy kontárokkal dolgozott a saját üzemeiben. Az utóbbi hónapokban a város iparosága körében riadót fújt és éles harcot indított Boldizsár Imre szobafestő és mázólmester a kontárok ellen. Neki tulajdonítható, hogy ma a város összes iparosai szakmák szerint tömörültek azok ellen, akik badták iparrendélyüket, mert nem bírtak már annyit keresni, hogy az adott megfizessék, de azért sulytonban munkát vállaltak s így mint kontárok működtek és hogy ma minden iparosnak arképes igazolványa kell, hogy legyen. A hatóságok segítségét sürgették a kontárok ellen s valamint azok ellen a mesterek ellen, akik nem szakemberket alkalmaznak és ezen a téren is eredményeket ért el. Annál nagyobb feltűnést keltett most, hogy éppen őt jelentették fel, hogy szervezeten munkásokkal, vagyis kontárokkal dolgozott. A feljelentést saját szakmájának alenőlte Weisz Adolf szobafestő és mázó és a titkára Blattner László adta be a munkaadói felügyelőséghez Boldizsár ellen. A kontárokot üldöző Boldizsárral szemben azt a vádat emelik, hogy szervezeten munkásokkal és kontárokkal dolgozott és a legszigorúbb vizsgálatot kéri ellene megindítani.

Vasárnap utcai gyűjtés lesz a munkanélküliek részére. Moszoiu Tiberiu polgármester feleségének kezdeményezésére a nőegylet lelkes hőelvéi vasárnap városzerte gyűjtést rendeznek a munkanélküliek javára. Utcákon és forgalmas helyeken urnákat állítanak fel és bármilyen csekély adományt szívesen fogadnak. Hiszük, hogy a lelkes megmozdulást támogatni fogja a város társadalma.

Heliázos. Gonda Lajosné szül. Papp Mária 35 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután 2 órákor lesz a Galacton-utcai gyászszádtól. (Veiszlovits).

Képkiallítás az NSE klubban. Az NSE Klub helyiségében folyó hó 15-től 24-ig olaj, pasztell és akvarell képeimből kiállítást rendeznek. Képeim: arkép, tájkép és csendélet. A belépés díjtalan. Szíves látogatást kér a festő: Takács Gyula.

Az Olasz Református Nő- és Férfiszövetség december 16-án, vasárnap este 6 órákor a leánygimnázium dísztermében tartja adventi tea-estélyét, a következő műsorral: 1. Dr. Kecskeméthy —Kádár: Te vagy napvilágom. Enekli az ifjúsági vegyeskar Varga Gedeon vall. tan. lelkész vezetésével. 2. Két világ határában. Előadás. Tartja: Kiss Bertalan egyházker. belmúszói titkár. 3. Vitélyos Honka ének- és zongoratanárnő énekel Brahms: Hűség, Mendelssohn: Az első ibolya. Zongorán kíséri: Moszkonyi Gabriella zongoratanárnő. 4. Br. Podmaniczky: Az új szol-tár. Szavalja Szűcs Ferenc egyetemi hallgató. Kíséri az ifjúsági vegyeskar. 5. Trió: Zene. Ját-zák: Balint Emil hegedű, Balint Lóci zongora és dr. Balint Sándor harmónium.

Felhívjuk az építőipari szövetség öszválasztmányához tartozó iparosokat, hogy folyó hó 17-én, azaz hétfőn este 6 órákor az iparostület helyiségében feltétlen megjelenni sziveskedjenek. A választmány minden egyes tagjának erkölcsi kötelessége, hogy az öszválasztmányi ülésen megjelenjen, annál is inkább, mert az elhangzott határozatok minden egyes tagra kötelezővé válnak. Az építőiparosok szövetségének elnöksége.

Felhívjuk a köcsi, kerékvártó és fényező iparosokat, hogy vasárnap délelőtt 11 órákor rendkívüli nagy közgyűlésen minden körülmények között megjelenjenek. Az ellenőrző bizottság a munkát és munkáik színvonalát fogja megállapítani és azok ellenőrzési hatósági segédlettel fogja ellenőrizni. Ugyancsak figyelemre méltóak azok, akik még fényképes igazolványt nem csatáltak, hogy egy darab fényképet hozzanak magukkal, hogy részükre kiállítsák a fényképes igazolványt. Továbbá a záróirat a hatóságok segítségével úgy állapították meg, hogy reggel 7 órától este 7 óráig szabad csak a műhelyekben dolgozni, a kihágókat szigorúan büntetik. Az építőiparosok szövetségének elnöksége.

Osztrák látogatás Magyarországon

A római egyezmény továbbképzéséről szólott mindkét kormányfő. — Fordulat a kisanant felé?

Budapestről jelentik: Schuschnigg osztrák szövetségi kancellár és Berger-Waldenegg külügyminiszter csütörtökön este 7 órakor megérkeztek Budapestre. Mindkét kormányfő el kísérelte felesége is. Kíséretükben érkeztek még: Hornbostel meghatalmazott miniszter és Bartel őrnagy, szárnysegéd. A budapesti pályaudvaron az osztrák vendégeket Gömbös miniszterelnök és Kánya külügyminiszter üdvözölték. Megjelentek még a fogadtatásukra: Colonna, olasz követ, Darányi Kálmán államtitkár és felesége, Kárpáthy Kamilló, a honvédség főparancsnoka, Röder Vilmos, a vezérkar főnöke, Sipőcz főpolgármester és nagyszámu előkelőség.

Politikai pohárköszöntők a két állam barátságáról és közös rendeltetéséről.

Este az osztrák vendégek tiszteletére vacsora volt a miniszterelnökségi palotában. Gömbös felköszöntőjében üdvözölte a vendégeket. Utalt a két nemzet évszázados összeköttetéseire, a világháborúra, amelyben a két nemzet óriási önfeláldozással, vállalva harcolt, abban a reményben, hogy a győzelem árán eljűnnek az igazi békéhez. A kifürkészhetetlen végzet másként rendelkezett és a két nemzet utjai elváltak. Jött a súlyos gazdasági válság, a megrázkódtatások, amelyeknek nem tudtak gátat vetni az országhatárok. A tényeknek meggyőző ereje megérlette a légkört arra, hogy létrejöhetett a római egyezmény.

Az egyezmény nem merev államcsoportot teremtett, csak keretet, amelyet az élet tölt meg tartalommal és a résztvevőknek nagy előnyököt biztosít.

— Az idő megmutatta, hogy ez volt az egyedüli járható út, európai küldetésünk teljesítése felé. Ezért a magyar nép a kancellár látogatását többnek tekinti egyszerű udvariassági aktusnál.

Schuschnigg megköszönte a miniszterelnök üdvözlő szavait, majd utalt arra, hogy a két ország vezetőit a legszorosabb baráti kötelék fűzi össze. Amikor a két ország együttélése megszűnt, mindkét nemzet számára új élet kezdődött. Mindkettőben élt a történelmi küldetés tudata és a két nép közötti sokoldalú kapcsolat arra vezette a két nemzetet, hogy igyekezzenek a józan ész diktálta gazdasági és politikai együttműködésen túlmenően szoros baráti és szellemi kapcsolatot is teremteni egymással. Ausztria és Magyarország központi helyzete a megváltozott viszonyok között is megmaradt a Duna völgyében, s így a két országnak most is megvan a maga fontos rendeltetése. Ezért üdvözöljük a római egyezményt, mely nem csak a résztvevőknek nyújt előnyt, de ezen túlmenően olyan világos gazdasági célkitűzést jelent,

amely biztosítja a szomszédállamokkal való békés, barátságos kapcsolatok megteremtését is. Ausztria és Magyarország egyaránt a békés és nyugodt fejlődés útját követi és nem folytatja bezárkózó politikáját. Érdekeik sok tekintetben azonosak a szomszéd államok érdekeivel,

amelyek szintén a békés fejlődést szolgálják. A kancellár ezután így fejezte be felköszöntőjét:

— Üdvözöljük a lovagias magyar nemzetet, nemes hagyományait és kívánjuk, hogy siker koronázza a magyar kormány belső kiépítésre irányuló céltudatos munkáját.

Rádióbeszéd a miniszterelnöki estélyről

A vacsorát követő fogadáson az osztrák kancellár és a magyar miniszterelnök rövid rádióbeszédet mondott, amit valamennyi bécsi adóállomás is közvetített. Gömbös a két ország közötti őszinte barátság tényére mutatott rá, amelynek nemcsak magyar és osztrák szempontból van jelentősége. Kegyelettel emlékezett

meg Dollfussról, s hálával Mussoliniról, végül az osztrák kancellárt üdvözölte, nemcsak úgy, mint kollégát, hanem úgy is, mint harctéri bajtársát.

Schuschnigg is meleg szavakkal szólott a két ország közötti távolság eltűnéséről, az együtt viselt négy száz éves mult közös emlékeiről, s az új idők közös szenvedéseiről. Többi között ezeket is mondotta:

— A legnehezebb órákban az önök barátsága, a magyar barátság mindig megsegített bennünket. Tudjuk jól, hogy nehézségek vannak, nemcsak nálunk, hanem Magyarországon is. Ez nem megy másként. De hisszük, hogy áthidaljuk ezeket a nehézségeket, nemcsak mint jó szomszédok, hanem mint jó testvérek.

Befejezésül a kancellár magyar nyelven mondotta a következő szavakat: „Eljen Magyarország, éljen a hős és vitéz magyar nép”.

Jugoszláv felfogás az osztrák-magyar találkozóóról: Ausztria közvetítést kezd Magyarország és a kisanant között.

Belgrádból jelentik: Itteni hivatalos körökben nagy érdeklődéssel kísérik Schuschnigg és Berger-Waldenega budapesti látogatását.

Külföldi újságírók megkísérelték, hogy a kormányhoz közelálló helyen valamilyen nyilatkozatot kapjanak arról, milyen jelentőséget tulajdonítanak Jugoszláviában az osztrák és magyar államférfiak találkozásának. Megtagadtak azonban minden felvilágosítást, tekintettel arra, hogy illetékes helyen egyelőre várakozó álláspontra helyezkednek és nem akarnak

elébe vágni az eseményeknek.

Jólétesült politikai körökben úgy vélekednek, hogy Ausztria, mely a genfi tárgyalásokon nem vett részt, a genfi egyezmény által teremtett helyzetre tekintettel szükségét érzi, hogy ismét megbeszélje Magyarországhoz való viszonyát és egyúttal Ausztriának és Magyarországnak Olaszországhoz való viszonyát is.

Az osztrák sajtó közleményeiből Belgrádban azt olvassák ki, hogy Ausztria az új helyzettől és a mindinkább előhaladó olasz-francia tárgyalásoktól a középeurópai viszonyok lényeges javulását várja.

Egyes jugoszláv politikusok bizalmas körben azt a feltevést hangoztatják, hogy Ausztria esetleg közvetítő szerepet fog vállalni Magyarországra és a kisanant között.

Kánya Kálmán magyar külügyminiszter a kisebbségi kérdésben barátságos tárgyalásokat tart lehetségesnek.

Párizsból jelentik: Az Agence Economique et Financiere intervjut közöl Kánya Kálmántól.

A magyar külügyminiszter kijelentette, hogy a marseillei merénylet ügyében hozott határozathoz a magyar közvélemény hozzájárult. A megegyezés nem érinti a magyar nemzet becsületét. A magyar kormány mindent megtehet, hogy hozzájáruljon a nemzetközi békéhez és a Népszövetség kívánságához képest megteszi a szükséges intézkedéseket is. A méltányos genfi döntés megtisztítja az európai légkört. Barátságos tárgyalásokat lehetne kezdeni az utódállamokkal, ha azok elhatároznák, hogy a területükön élő magyarokat a kisebbségi szerződések rendelkezéseinek betartásával — jobb elbánásban részesítik. Laval római utját a magyar érdekek szempontjából Kánya Kálmán örvendetesnek mondta. Cáfolta azokat a külföldi lapokban elterjedt híreket, mintha Magyarországnak ártana a francia-olasz megegyezés.

A pápa nagyobb pénzádományt és vigasztaló áldást küldött a Jugoszláviai kiutasítottaknak

Egyes családoknak már megengedték a visszatérést

Budapestről jelentik: Angelo Rotta pápai nuncius néhány nap előtt ezer pengőt utalt ki a Jugoszláviából kiutasított családok számára. Csütörtökön a pápa megbízásából újabb két-ezer pengőt jutaltott el a menekültek felsegélyezésére. A Szentatya, aki a kiutasítottak sorsát mélyen fájtalja, vigasztalásul pápai áldását is küldte számukra. A Magyarság mohácsi értesülése szerint az ott tartózkodó jugoszláv kiutasítottak körében az a hír terjedt el, hogy hazatérhetnek otthonukba. Két család üzenetet kapott hozzátartozóitól, hogy visszatérhetnek

Jugoszláviába. Erre néhányan határátlépési igazolványt kértek és egyesek még szerdán délután, két család pedig csütörtökön visszautaztak régi lakóhelyükre, ahol biztosították őket, hogy ottmaradhatnak.

Visszatért Szajkó Mihály bezdáni gazdálkodó is feleségével, akiket minden további igazoltatás nélkül engedtek vissza a jugoszláv határhatóságok.

Érdekes azonban, hogy sem a Szegeden, sem a Kelebián és Macarbolon tartózkodó kiutasítottak nem kaptak hasonló üzenetet.

Igy vetik a rizst Olaszországban.

Itália mocsaras, vagy elöntött területein ujabban rizs-ültetvényekkel kísérleteznek. Az eddigi kísérletezések fényesen beváltak. Képünkön Novara (Észak-Olaszország) határában leányok vetik a rizsmagot az előre megkészített árkokba.

A társadalmi fejlődés rendje, hiányai és tulzásai

(Három cikk.)

Irtta: Paál Árpád

III

Főbb jellegetes példa még a társadalmi egyensúly hiányára és elferdülésére a zsidó nép helyzete. Ez a nép szétszóródott a világ minden tája felé, több nép közé, egyik népre nagyobb, másikra kisebb tömegben. De a szétszórás nem vehette el azokat a faji, vallási, erkölcsi, őstörténeti, sőt ősnyelvi megalapozásokat, melyek szellemi együttállással azt a népet néppé tették. Ez a külön népi jellege és tartalma az egész világon keresztül való összefüggéssel megmaradt, s minden szétszórtságban is erős megkülönböztetéssel megvan a többi népek között. A szétszórtság azonban tény, s ez azt jelenti, hogy ennek a külön népnek, mint népegésznek nincs saját népterülete.

Ujabban ugyan a palesztinai zsidó-otthon angol pártfogás igyekszik biztosítani, de az odaköltözést, a hazatérést az ottani többi bennlakók ellenségeskedése akadályozza. És az egész otthon-biztosításban több a diplomáciai elképzelés, mint az otthon adó valóság. Amíg ilyen bizonytalanság van a palesztinai ősi otthon visszaszerzése körül, addig az igazi tény az, hogy a zsidó népnek nincs saját népterülete.

Volt, de a római hadak közel kétezer évvel kizűzték belőle. Azóta ez a nép sok kegyetlen megpróbáltatáson, sok menekvésen, sok bujdosáson ment keresztül. Törvényeket hoztak mindenütt ellene, hogy földet nem szerezhet. Így rászorították a földnélküli foglalkozásokra, s ezzel egyúttal arra, hogy népi alaprétege a földtől és az azzal összefüggő testi munkától teljesen elszakított. Viszont vándorlásai és a szétszórtságai között támadó érzékeny szellemi összeköttetései kiválóan alkalmassá tették, hogy közvetítő tevékenységben legyen kiválónak. Így a különböző népek különböző szükségleteinek fölsimerésében, s ekként a csere, az áruforgalom és a pénzgazdálkodás terén mind jelentősebb szerephez tudott jutni. Ezzel együttjárt, hogy áttekintése is élelkebb lett és sok különböző felszint tudott összefoglalni. Így a földtől és a testi munka foglalkozásaitól való elszakadása fejében a szellemi vonalon lett otthonosabb, s a szellemi foglalkozások irányában fejlődtek ki hajlamai és jártasságai.

Ezek a foglalkozások más népi alaprétegekből fejlődött közép és felső osztályokkal hozták őket összefüggésbe. A középkor sok feltűnő esemény lehetővé tette, hogy ez osztályokba szivárogjanak, vagy ezek pártfogoltjaiként és segédcsapataiként jelentkezzenek. Az újkor és annak legújabb szabadságkorszakai meghozták mindenütt a zsidóság teljes tömegű fölszabadítását, de mindenütt már azzal az állapottal, hogy földműves és testi munkás zsidó réteg nem volt, s így később se fejlődött. Van tehát egy nép, melynek ahogyan nincs meg a népi alaprétege se. Ehelyett más népek közép és felső osztályai felé törekszik, s más népek szellemi foglalkozásaiban oszlik el, ami természetesen e más népek közép és felső osztály fejlődésében idegen rátapadásokat jelent, s így ezekkel a rátapadásokkal több-kevesebb aránytalanságot okoz.

Ennek a túllehernek az ösztönös vagy tudatos megérzésében gyökerezik az antiszemitizmus.

A zsidó népet igazságtalanul sújtja ez az antiszemitizmus, mert hazátlanságba kergetése okozza, hogy más népek között kell keresnie elhelyezkedést. Viszont azoknak a népeknek is igazuk van, melyek csak saját népi alaprétegekből akarnak közép és felső osztályú kiemelkedéseket. A két egyforma erejű ellenmondás közt a kiegyenlítés csak abban lehet, hogy a zsidóság részére népi alapréteget kell adni, akár egykori őshazájában, akár mostani jellegzetesebb települési helyein, akár másutt, ahol a fölösleges túlsággal való népterületek eddig csak hódító kizsákmányolásokra szolgáltak. Viszont a zsidóságnak is csoportosulnia kell ez

alapterületre, vagy alapterületekre, s ott földműves foglalkozással és más testi munkával saját népi alapréteget vissza kell szereznie, mintegy magából újra kell szülnie. Ehhez a saját népi alaprétegehez arányosan kell aztán közép és felső osztályát kifejlesztene, hogy így saját társadalmi egyensúlyát is helyreállíthassa, s ezzel más népek társadalmi egyensúlyát is a maga zavaró túlerheléseitől megkönnyítse.

A cionizmus ezt kívánja. A cionizmusnak igaza van, s nemcsak zsidó szempontból van igaza, hanem a többi népek szempontjából is. Eppen ezért nemcsak zsidó kérdésnek kell ezt tekinteni, nem is az angol gyarmatpolitika

Bucuresti levél

*

Bucuresti. Saját tud. Érdekes kimutatásokat állítottak össze a pitesti és ploesti református magyar iskolák igazgatói iskoláik múltjáról, növendékeik számáról, nemzetiség és felekezeti szerinti való eloszlásáról az iskolák létesítésének évétől kezdve.

Mindkét városban 1861. óta működik magyar tannyelvű református iskola Pitestiben az alapítás évében 23 növendéke volt, ebből 11 magyar, 3 román, 8 német. Érdekes, hogy mindig a következő évben, amikor a magyar tanulók száma egyáltalában nem emelkedett, a román gyermekek száma 12-öre szaporodott, a rákövetkező évben 14-re, az 1864-65-ik tanévben pedig ugrásszerűen 81-re, holott ugyanekkor a magyar tanulók száma csak 22-re tudott szaporodni. Az 1866-67-iki iskolai évben 50 román tanulót találunk a pitesti magyar iskolában, de ugyanekkor valamilyen ok miatt a magyar tanulók száma is 15-re csökkent. Gyors apadást látunk a további években is úgy a magyar, mint a román tanulók számában, de a románoké a hatvanas években végig túlhaladja a magyarok számát. Az 1871-72-ik tanévben megint túlnyomóan román gyermekek iratkoztak be a magyar iskolákba: a 83 növendék közül 51 volt román és mindössze 16 magyar. S csak 1873-ban alakulnak úgy a viszonyok, hogy az iskola növendékeinek összetételéből ugyanannyi százalékot tesznek ki a román növendékek mint a magyarok. Még a nyolcvanas években is elég tekintélyes a román gyerekek arányszáma a magyar iskolában. De később kimaradoznak, úgy azonban, hogy egy-kettő mégis minden évben téved oda, hogy csak

egyik kísérletezésének, hanem minden művelt és jóakaratu nép közös közérdekének, hogy ne tarlson tovább az antiszemitizmus szinte kétezer éves igazságtalansága.

*

Ime, az elsorolt példák a végletek szembeállításával mutatják meg, hogy az se jó, ha túlzott népterületek vannak, s az se jó, ha egy nép alatt nincs semmi otthonterület. Minden népnek magához mért szélességben kell, hogy helye legyen a föld kerekén. Annyi, hogy elegendő legyen a nép minden hozzátartozója és várható szaporasága részére, továbbá az egyszerű, családi berendezkedésű és természettel kapcsolódó munkára, s annak minden természetes magasabb fejlődésére. Ahogy a családnak kell az otthon, úgy a családok összességének a népek is kell az otthonok összegezett területe, biztonságja és szabadsága. A népeknek is, *mindenkinek* otthon kell, hogy minden nép ott fölépíthesse és megtarthassa a maga társadalmi egyensúlyát. Ebből a népenkénti társadalmi egyensúlyból jöhet csak létre az egész emberiség egyensúlya: a világ békéje.

a háboru utáni években tűnjenek el teljesen.

A ploesti magyar iskolát is szívesen látogatták a román növendékek. 1861-ben, az alapítás évében 30 magyar, 16 román és 10 német gyermeket irattak be a magyar iskolába. Ezt a számarányt aztán éveken át megtartották a román növendékek. De már az 1866-67-ik tanévben a gyermekeknek több mint fele román. 1870-ben pedig 15 magyar gyermek mellett 17 román tanult a ploesti magyar tannyelvű iskolában. Még a nyolcvanas években is szép számmal találunk román gyermekeket a magyar iskolában s csak 1900. után apad évi egy-kettőre a számuk.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ezek a magyar iskolába járó román tanulók erdélyi származásúak, voltak olyanok, akik talán csak vallásuk vagy nevük után kimutathatóan, vagy amolyan ma gyakorlatban levő név és vérelemzés által megállapítható módon voltak románok. A ploesti és pitesti magyar iskolák román tanulói törzsköcs Okiráltság-beli román családok gyermekei voltak, igen gyakran jó családok gyermekei, akiket senki se kényszerített a magyar iskolába, de nyilván nem is tiltotta meg senki, hogy oda járjanak.

Még ma is élnek derek ploesti és pitesti polgárok, sőt magas polcokra eljutott urak szerte az országban, akik a Kárpátok-aljai két város magyar iskoláiban kezdték meg tanulmányukat és nem röstellik bevallani, hogy szeretettel és kegyelettel gondolnak vissza arra az időre, amikor román létükre Romániában, magyar tannyelvű iskolába jártak. Az egyik bucuresti református pap a napokban Pitestiben járt s ott egy tekintélyes idős urral ismerkedett meg, aki a magyar lelkész nem kis csodálkozására elmesélte, hogy ő is magyar iskola padjában ült gyermek korában, pedig semmi fajtája nem volt magyar.

— Oda adtak a szüleim. — mondotta — mert jó iskola volt és mert úgy gondolkodtak, hogy sohasem árt, ha az ember egy nyelvet többet beszél.

A magyar lelkész hitetlenül nézett a román urra, mire az rögtön bizonyítékokkal állt elő. Nem iskolai bizonyítvánnyal...

— Hát ha nem hiszi tiszteltes ur elszavalok önnek egy magyar verset, amit az önök magyar iskolájában tanultam.

És már szavalta is négy-öt évtized messziségre nehezen, akadozó emlékezőn elromlott kiejtéssel, de teljes bizonyító erővel a kedves esengésű magyar verset:

Mi kek az eg
Mi zold a föld...

(j. b.)

Bármilyen könyvrendelést csakis az összes előzetes befordulása vagy annak utánvételezése mellett teljesíthetünk. Az Erdélyi Lapok könyvosztálya

Az egyetlen átutó könyv a mai Európáról

ARADI ZSOLT

AZ EURÓPAI FORRADALOM

című legújabb műve

(A mai Európa politikai, gazdasági, világnézeti mozgalmait)

A német forradalom, a francia átalakulás, a dunavölgyi kérdés, a fasizmus, Oroszország, a külön angol világ, a Baltikum, a Balkán, a kisebbségi kérdés, az európai zsidókérdés, a konferenciák, az európai fiatalok, az európai katolicizmus stb. összefoglaló rajza.

Ára: 70 lel és portó

Kapható az ERDÉLYI LAPOK könyvosztályánál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Hétoldalas. Egész évre 800, fél évre 400 negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 502.

Kéziratokat nem ösztünk meg és nem adunk vissza. Csak jó válaszlevegyes magánlevelekre válaszolunk.

IDŐJÁRÁS. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint élénk déli, délkeleti szél, sok helyen eső várható. A hőmérséklet alig változik.

Az értéktörzsde hivatalos árfolyamai. Devizák: Párizs 6.63 háromnegyed—6.58 fél. London 503—493. Newyork 109.50—99.50, Milánó 8.74—8.57. Zürich 32.97—32.57. Brüsszel 23.55—23.30. Berlin 41.50—39.50. Amszterdam 68.30—67.65. Madrid 14—13.60. Varsó 19—18.75. Valuták: Párizs 6.60—6.90. Zürich 32.55—33.40. London 490—500. Newyork 98—112. Brüsszel 23.50—23.80. Milánó 8.65—9.20. Madrid 14—13.60. Amszterdam 67—69. Berlin 38—40. Bécs 23—24. Szófia 1.05—1.20. Prága 4—4.50. Varsó 18.80—19.50. Belgrád 2.20—2.50. Budapest 24—26. Athén 0.80—1.10. Istanbul 78—81 lel.

Zürichi zárlat. Párizs 20.37. London 15.27. Newyork 309. Brüsszel 72.15. Milánó 26.38 fél. Madrid 12.25. Amszterdam 208.92 fél. Berlin 129.90. Bécs 73.30 — schilling 57.25. Prága 121.91. Varsó 58.80. Belgrád 700. Buencrest 305.

A pápa betiltotta a szentévről készült film vetítését. IX. Pius pápa a legutóbbi napokban véglegesen döntött annak a filmnek forgatásáról, amelyet a szentév folyamán a Szent Péter bazilika ünnepi eseményeiről és a Vatikánvárosról felvettek. A filmet a külföld és kiváltképpen Amerika nagyobb filmszínházai forgatták volna le. Kiderült azonban, hogy éppen Amerikában a filmkölcsonzők és nagymozisok ezt a szentév-filmet nagystílusú üzérkedésre akarták kihasználni, anélkül, hogy a film jellegével számoltak volna. XI. Pius pápa most az egész világon betiltotta a film nyilvános előadását, kivéve Franciaországot, Hollandiát és egyenahány más ország területét. A pápa filalmával egyidejűen úgy nyilatkozott, hogy nem illő ilyen filmet azokban a színházakban vetíteni, amelyekben ugyszólván minden nap olyan filmeket mutatnak be, amelyeknek erkölcsi értékét, illetve értéktelenségét minden katolikus egyformán ismeri. A pápa e döntésénél mértékadó volt az a kiáltó reklám is, amelyet az amerikai filmszínházak a pápa személyével üztek.

Lóky Jenő temetése. Tg.-Mures. (Marosvásárhely). Saját tud. Csütörtökön délután 3 órakor temették el a város polgárságának osztatlan részvételével Lóky Jenőt, a római katolikus gimnázium igazgatóját, egyháztanácsost, stb., aki 44 éves korában váratlanul meghalt. A temetési szertartást Jaross Béla apátplébános végezte. A tanárikar nevében Pongrácz Tamás tanár, az intézet vezetősége nevében pedig dr. Szoboszlai László ügyvéd, főgondnok mondott búcsubeszédet, méltatva Lóky Jenő érdemeit és azt a nagy munkát, amelyet a tanintézet érdekében mindenkor kifejtett.

A német külügyi sajtófőnök: Párizsba érkezett, hogy előkészítse Hess Rudolf birodalmi miniszter franciaországi hivatalos útját. Párizsból jelentik: A „Matin” jelentése szerint Aschmen titkos tanácsos, német külügyi sajtófőnök, csütörtökön délután Párizsba utazott. Az utazás célja és a közelebbi tervek tekintetében a lapnak nincs értesülése, de valószínűnek tartja, hogy út kapcsolatban van Ribbentrop legutóbbi párizsi látogatásával. Az Echo de Paris szerint Hess Rudolf januárba halasztott párizsi útja nem magánjellegű lesz, hanem a kormány hivatalos megbízásából történik.

A Magyar Népegészségügyi Szemle decemberi száma dr. Schmidt Béla tg.-muresi (marosvásárhelyi) főorvos kitűnő szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: Dr. Bikfalvi Máthé Dénes: A foghíjasságról. Dr. Fugulján Katalin: A vakaság okairól. Dr. Szilády Zoltán: Az újabb városi építkezés és rovarveszedelem. Dr. Nagy Jenő: A tudóbajról. Dr. Gergely Endre: A hideg elejű védekezés egészségtana. A dohányszívás hatása a vérerekre. Az alma, mint gyógyszer. Könyvszemle. I. II. évfolyam név. és tárgymutatója.

Meghalt Tóth István szobrászművész.

Budapestről jelentik: Tóth István hírneves szobrászművész 73 éves korában Budapesten meghalt. Tóth István egyike volt a múlt század legkiválóbb magyar szobrászainak. Sok nevezetes alkotása van. Ő faragta az oradeai (nagyvárad) Szent László-szobrot és a Szaniszló püspök szobrát. Az ő alkotása a budapesti Halászbástyán elhelyezett Hunyady-szobor és a zugligeti Kossuth-szobor is. Nevezetesebb oltárai az oradei (nagyvárad) székes-egyház fehér márványfóltára, valamint a radnai kegytemplom fóltára is. Szent László szobrát, mely az oradeai (nagyvárad) püspök és káptalan adományából készült 1893-ban leplezték le nagy ünnepséggel. 1923-ig a Szent László-téren állott, amikor néhai gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök felsőbb rendeletre a püspöki palota udvarára szállíttatta és a székesegyház főbejárata előtt állíttatta fel. Veledében van elhelyezve Tóth István másik kitűnő alkotása, a szegények atyjának, Szaniszló püspöknek bronzszobra, amelyet hajdani tikkára Vinkler József címzetes püspök, volt nagyprépost készíttetett el a most meghalt nagy művésszel. Tóth István még a világháboru előtt elkészítette Szent László monumentális lovasszobrát is, amelyet Oradeán (Nagyváradon) akartak felállítani, de ez a háború, majd az összeomlás következtében elmaradt. Pár év előtt budapesti műtermében még meg volt a szobor gipszmintája.

Fáradt vadludak zuhantak Veszprém utcára.

Veszprém városa felett a hideg beállta idején rengeteg vadlud szokott átvonulni. Vasárnap éjjel is így történt. Egy nagyobb vadludcsapat azonban a város fölé érve, teljesen kimerült és lezuhant az utcára. Az éjszakai járőrök 68 darab vadludat szedték össze.

Reumája van, használjon csörgökigyót. A kínai gyógyászat csodálatos recepteket tud a különféle emberi nyavalyák gyógyítására. Így évezredek feljegyzések szerint nincs hatásosabb szer a köszvény ellen, mint a csörgökigyókból elevenen kinyert olaj. A kanadai Lloydminsterben lakik egy kínai kávé, akinek atya évek óta szenved a reumától. A jó fiu nem kevesebb, mint kétszáz élő csörgökigyóval orvendeztette meg az édesatyját, hogy elegendő orvszere legyen a betegség ellen. Az ő megrendelése erősen fellendítette az amerikai csörgökigyóipart — de viszont arról nem szól a híradás, hogy használta-e ez a különös medicina a köszvényes kínai öregurnak?

Elmaradt a cluji (kolozsvári) karácsonyivásár. Saját tud. A Cluj-i (Kolozsvári) Kereskedelmi és Iparkamara nagyszabású karácsonyi vásárt akart rendezni, amelynek programját már közzölték is a nyilvánossággal. Miután a CFR vezérigazgatósága nem engedélyezte a karácsonyi vásárra utazók részére az 50 százalékos utazási kedvezményt, az egész karácsonyi vásár elmarad.

Egy albán banda kifosztott egy görög falut. Athénből jelentik: A görög kormány újabb tiltakozójegeket intézett az albán kormányhoz, mert egy fegyveres albán banda megtámadott és kifosztott egy határmenti görög falut.

IJJAS ANTAL

*

Sziennai legenda

Regény, 120 oldal, művészi borítékban, ára füzve 55 lel, kötve 90 lel és portó.

A régi idők legendás korában, a gyönyörű olasz Sziennában játszódik le ez a regény. Hátterében a nagyhirű Szent Katalin legenda cselekménye ködlik, az előtérben pedig egy megkapó érdekes-szerű regény cselekményei szövődnek az olvasó előtt. Előolvasását mindenkinek ajánljuk.

Kapható: az Erdélyi Lapok könyvsztyályában.

Segítség!

L. József Zoltán valamikor önálló kiskereskedő volt a Székelyföld egyik városában. Jókódo, köztisztelőben álló férfi, ki szívesen és becsülettel teljesítette kötelességét nemzetével, egyházzal, társadalmával szemben. Aztán jött a háború. L. József Zoltán azok közé tartozott, kik mindenüket elvesztették. Hogy ez mennyi volt, az a hivatalos kármegállapításokból tűnik ki. 5 és fél évig vasgárral tisztviselőként kereste meg kenyerét, a válság súlyosbodásával azonban leépítette. Azóta holmi eladogatásból, alkalmi munkavállalásokból él s tegnap öreg és beteg feleségével együtt — fáska mérében aludt, mert nyomorúságos kis butorozott szobájából is kitétek.

Végző nyomorában segítséget kér, amíg utarra munkához jut. Bárha 63 éves, dolgozni akar s minden munkát vállal. Erőtségije van. Gazdasági akadémiát hallgatott Párizsban. Beszél és ír románul, franciául, németül. Fiatal, gondtalan éveiben bejárta az egész világot.

Dolgozni akar, de ha nem kap valahonnan segítséget, míg munkát kap, nincs mielő leg-
elemibb szükségleteit fedezni és súlyosan beteg feleségének hajlékot adni. Végző inségében fordult kérésrel a társadalomhoz. Mi ezt a kérelmet olvasóink jó szívére és könyörületségére bizzuk. Közeledik a karácsony: hozzunk békét és nyugalmat két szerencsétlen öreg ember hányatott életébe.

Segítséget kérnek! Segítsünk!

Betörés fényes nappal. Sajtár. Saját tud. Bartók László sátmari gyógyszerész lakását napközben eddig még ismeretlen tettesek feltörték s a felfeszített szekrényekből 20 ezer lei értékű ékszereket s ruhaneműt vittek el.

Élített bányász. Sajtár (Szatmár). Saját tud. A baia-marci (nagybányai) Veresvíz-bánya vezetőségét bizalmasan értesítették, hogy munkanélküli bányászok a művelés alatt nem álló bányarészekben állandóan robbantanak és arany után kutatnak. A tetteseket elfogták Buges Géza és egy társa személyében, akik azonban, szabadlábra helyezésük után Magyarországra szöktek. A letartóztatott bányamunkásoknál nagymennyiségű dinamitot találtak, ami súlyosbította helyzetüket. A törvényszék Buges Gézát barmincnapifogházra és ötezer lei pénzbüntetésre ítélte. A tárgyaláson megjelent Filkorn Imre bányaművezető és Petrován István bányabirtokos, akik tanu-vallomásuk során kijelentették, hogy nem kérik a bányamunkás megbüntetését. A bíróság azonban ezt a bejelentést nem vehette figyelembe.

Elfogták a tolvajokat az orgazdákkal együtt. Targu-Mures (Marosvásárhely). Saját tud. A catari (Akosfalva) marosmegyei községből Duca Mihály és Puscas Julin elhajtottak tegnap éjjel 18 darab juot a községi juhakolból. A lopott juhokból 11 darabot Kohn Samu és hét darabot Debreczeni Károly mézáros vettek meg. Ugy az orgazdák, mint a tolvajok ellen megindult az eljárás.

Halálgázok, amelyek kiirtják a nagy hadseregeket és megfojtják a nagy világvárosokat. Washingtonból jelentik: A hadiipari vizsgálóbizottság ülésén Dupont Ireneus, a Dupont-cég egyik főnöke feltűnő szakértő véleményt adott a hozzáintézett keresztkérdések hatása alatt. Kijelentette, hogy ha Németországnak elegendő chlovingáz készlete lett volna a világháboru idején, az utolsó szálig kiirtották volna a francia hadseregben harcoló francia és angol katonákat. Clarc szenátusnak arra a kérdésére, igaz-e, hogy óra alatt egész Párizst el tudja árasztani gyilkoló gázzal, Dupont kijelentette, hogy erre nem lehet pontos válszt adni. Bizonyos azonban, hogy kellőszámu repülőgéppel annyi gázt önthet alá, amivel egész Newyorkot is meg lehet fojtani.

Elfogott betörők. Sajtár (Szatmár). Saját tud. A rendőség három országosan körözött veszedelmes betörőt fogott el. A három betörő: Tarnai Béla, Oprea János és Bodó József. Oradeán (Nagyváradon) a Propper börtöndzletből pénztárcákat és börtöndöket, Sajtáron (Szatmáron) Rubin kereskedő lakásából több ezer lei értékű értéktárgyakat és Breckó László gyógyszerész lakásából huszezer lei értékű ékszert lopott. Ha bűnlístájukat összeállították, átadják őket az igazságszolgáltatásnak.

(j. b.)

szaksis az összeg utánvételése Erdélyi Lapok könyv

A társadalmi fejlődés rendje, hiányai és tulzásai

(Három cikk.)

Irta: Paál Árpád

III

Fovábbi jellegzetes példa még a társadalmi egyensúly hiányára és elferdülésére a zsidó nép helyzete. Ez a nép szétszóródott a világ minden tájára felé, több nép közé, egyik népre nagyobb, másikra kisebb tömegben. De a szétszórás nem vehette el azokat a faji, vallási, erkölcsi, östörténeti, sőt ösnyelvi megalapozásokat, melyek szellemi együttállással azt a népet néppé tették. Ez a külön népi jellege és tartalma az egész világon keresztül való összefüggéssel megmaradt, s minden szétszórtságban is erős megkülönböztetéssel megvan a többi népek között. A szétszórtság azonban tény, s ez azt jelenti, hogy ennek a külön népnek, mint nép-egésznek nincs saját népterülete.

Ujabbban ugyan a palesztinai zsidó-otthon angol pártfogás igyekszik biztosítani, de az odaköltözést, a hazatérést az ottani többi bennlakók ellenségeskedése akadályozza. És az egész otthon-biztosításban több a diplomáciai elképzelés, mint az otthon adó valóság. Amíg ilyen bizonytalanság van a palesztinai ősi otthon visszaszerzése körül, addig az igazi tény az, hogy a zsidó népnek nincs saját népterülete.

Volt, de a római hadak közel kétezer évvel rúzták belőle. Azóta ez a nép sok kegyetlen megpróbáltatáson, sok menekvésen, sok bujdoklásán ment keresztül. Törvényeket hoztak mindenütt ellene, hogy földet nem szerezhet. Így rászorították a földnélküli foglalkozásokra, s ezzel egyttal arra, hogy népi alaprétege a földtől és az azzal összefüggő testi munkától teljesen elszakadjon. Viszont vándorlása és a szétszórtsága között támadó érzékeny szellemi összeköttetései kiválóan alkalmassá tették, hogy közvetítő tevékenységben legyen kiválónak. Így a különböző népek különböző szükségleteinek fölismerésében, s ekként a csere, az áruforgalom és a pénzgazdálkodás terén mind jelentősebb szerephez tudott jutni. Ezzel együttjárt, hogy áttekintése is élénkebb lett és sok különböző felszint tudott összefoglalni. Így a földtől és a testi munka foglalkozásaitól való elszakadása fejében a szellemi vonalon lett otthonosabb, s a szellemi foglalkozások irányában fejlődtek ki hajlamai és jártasságai.

Ezek a foglalkozások más népi alaprétegekből fejlődött közép és felső osztályokkal hozták őket összefüggésbe. A középkor sok feltűnő esetben lehetővé tette, hogy ez osztályokba szivódjának, vagy ezek pártfogoltjaiként és segédcsoportjaiként jelentkezzenek. Az ujkor és annak legujabb szabadságkorszakai meghozták mindenütt a zsidóság teljes tömegű fölszabadítását, de mindenütt már azzal az állapottal, hogy földműves és testi munkás zsidó réteg nem volt, s így később se fejlődött. Van tehát egy nép, melynek ahogyan nincs meg a népi alapterülete, úgy nincs meg a népi alaprétege se. Ehelyett más népek közép és felső osztályai felé törekszik, s más népek szellemi foglalkozásaiban oszlik el, ami természetszerűleg e más népek közép és felső osztályu fejlődésében idegen rátapadásokat jelent, s így ezekkel a rátapadásokkal több-kevesebb aránytalanságot okoz.

Ennek a túlterheltnek az ösztönös vagy tudatos megérzésében gyökerezik az antiszemitizmus.

A zsidó népet igazságtalanul sújtja ez az antiszemitizmus, mert hazátlanságba kergetése okozza, hogy más népek között kell keresnie elhelyezkedést. Viszont azoknak a népeknek is igazuk van, melyek csak saját népi alaprétegekből akarnak közép és felső osztályu kiemelkedéseket. A két egyforma erejű ellenmondás közt a kiegyenlítés csak abban lehet, hogy a zsidóság részére népi alapterületet kell adni, akár egykori őshazájában, akár mostani jellegzetesebb települési helyein, akár másutt, ahol a fölértékelés tulsággal való népterületek eddig csak hódító kizsákmányolásokra szolgáltak. Viszont a zsidóságnak is csoportosulnia kell ez

alapterületre, vagy alapterületekre, s ott földműves foglalkozással és más testi munkával saját népi alapréteget vissza kell szereznie, mintegy magából újra kell szülnie. Ehhez a saját népi alaprétegehez arányosan kell aztán közép és felső osztályát kifejlesztenie, hogy így saját társadalmi egyensúlyát is helyreállíthassa, s ezzel más népek társadalmi egyensúlyát is a maga zavaró túlterheléseitől megkönnyítse.

A cionizmus ezt kívánja. A cionizmusnak igaza van, s nemcsak zsidó szempontból van igaza, hanem a többi népek szempontjából is. Eppen ezért nemcsak zsidó kérdésnek kell ezt tekinteni, nem is az angol gyarmatpolitika

egyik kísérletezésének, hanem minden művelt és jóakaratu nép közös közérdekének, hogy ne tartson tovább az antiszemitizmus szinte kétezeréves igazságtalansága.

Ime, az elsorolt példák a végletek szembeállításával mutatják meg, hogy az se jó, ha túlzott népterületek vannak, s az se jó, ha egy nép alatt nincs semmi otthonterület. Minden népnek magához mért szélességben kell, hogy helye legyen a föld kerekességén. Annyi, hogy elegendő legyen a nép minden hozzátartozója és várható szaporasága részére, továbbá az egyszerű, családi berendezkedésű és természetel kapcsolódó munkára, s annak minden természetes magasabb fejlődésére. Ahogy a családnak kell az otthon, úgy a családok összességének, a népnek is kell az otthonok összegezett területe, biztonsága és szabadsága. A népeknek is, *mindenkinek* otthon kell, hogy minden nép ott fölépíthesse és megtarthassa a maga társadalmi egyensúlyát. Ebből a népenkénti társadalmi egyensúlyból jöhet csak létre az egész emberiség egyensúlya: a világ békéje.

Bucuresti levél

*

Bucuresti. Saját tud. Érdekes kimutatásokat állítottak össze a pitești és ploesti református magyar iskolák igazgatói iskoláik multjáról, növendékeik számáról, nemzetiség és felekezeti szerint való eloszlásáról az iskolák létesítésének évétől kezdve.

Mindkét városban 1867. óta működik magyar tannyelvű református iskola Pitești-ben az alapítás évében 23 növendéke volt, ebből 11 magyar, 3 román, 8 német. Érdekes, hogy minyárt a következő évben, amikor a magyar tanulók száma egyáltalában nem emelkedett, a román gyermekek száma 12-őre szaporodott, a rákövetkező évben 14-re, az 1864—65-ik tanévben pedig ugrásszerűen 81-re, holott ugyanekkor a magyar tanulók száma csak 22-re tudott szaporodni. Az 1866—67-iki iskolai évben 50 román tanulót találunk a pitești magyar iskolában, de ugyanekkor valamilyen ok miatt a magyar tanulók száma is 15-re csökkent. Gyors apadást látunk a további években is úgy a magyar, mint a román tanulók számában, de a románoké a hatvanas években végig túlhaladja a magyarok számát. Az 1871—72-ik tanévben megint túlnyomóan román gyermekek iratkoztak be a magyar iskolákba: a 83 növendék közül 51 volt román és mindössze 16 magyar. S csak 1873-ban alakulnak úgy a viszonyok, hogy az iskola növendékeinek létszámából ugyanannyi százalékot tesznek ki a román növendékek mint a magyarok. Még a nyolcvanas években is elég tekintélyes a román gyerekek arányszáma a magyar iskolában. De később kimaradoznak, úgy azonban, hogy egy-kettő, négy minden évben téved oda, hogy csak

a háboru utáni években tűnjenek el teljesen.

A ploesti magyar iskolát is szívesen látogatták a román növendékek. 1861-ben, az alapítás évében 30 magyar, 16 román és 10 német gyermeket irattak be a magyar iskolába. Ezt a számarányt aztán éveken át megtartották a román növendékek. De már az 1866—67-ik tanévben a gyermekeknek több mint fele román, 1870-ben pedig 15 magyar gyermek mellett 17 román tanult a ploesti magyar tannyelvű iskolában. Még a nyolcvanas években is szép számmal találunk román gyermekeket a magyar iskolában s csak 1900. után apad évi egy-kettőre a számuk.

Tévedés volna azonban azt hinni, hogy ezek a magyar iskolába járó román tanulók erdélyi származásúak, voltak olyanok, akik talán csak vallásuk vagy nevük után kimutathatóan, vagy amolyan ma gyakorlatban levő név és vérelemzés által megállapítható módon voltak románok. A ploesti és pitești magyar iskolák román tanulói törzsekős Okiráltság-beli román családok gyermekei voltak, igen gyakran jó családok gyermekei, akiket senki se kényszerített a magyar iskolába, de nyilván nem is tiltotta meg senki, hogy oda járjanak.

Még ma is élnek derék ploesti és pitești polgárok, sőt magas polcokra eljutott urak szerte az országban, akik a Kárpátok-aljai két város magyar iskoláiban kezdték meg tanulmányukat és nem röstellik bevallani, hogy szeretettel és kegyelettel gondolnak vissza arra az időre, amikor román létükre Romániában, magyar tannyelvű iskolába jártak. Az egyik bucuresti református pap a napokban Pitești-ben járt s ott egy tekintélyes idős urral ismerkedett meg, aki a magyar lelkész nem kis csodálkozására elmesélte, hogy ő is magyar iskola padjaiban ült gyermek korában, pedig semmi fajtája nem volt magyar.

— Oda adtak a szüleim, — mondotta — mert jó iskola volt és mert úgy gondolkodtak, hogy sohasem árt, ha az ember egy nyelvvel többet beszél.

A magyar lelkész hitetlenül nézett a román urra, mire az röktön bizonyítékokkal állt elő. Nem iskolai bizonyítvánnyal...

— Hát ha nem hiszi tiszteltes ur elszavalok önnek egy magyar verset, amit az önök magyar iskolájában tanultam.

Es már szavalta is négy-öt évtized messziségre nehezen, akadozva emlékezőn elromlott kiejtéssel, de teljes bizonyító erővel a kedves esengésű magyar verset:

Mi kek az eg

Mi zoid a föld...

(j. h.)

Bármilyen könyvrendelést csakis az összes elzetes beküldése vagy annak utánvételése mellett teljesíthetünk. Az Erdélyi Lapok könyvsztyála

Az egyetlen állógó könyv a mai Európáról

ARADI ZSOLT

AZ EUROPAI FORRADALOM című legújabb műve

(A mai Európa politikai, gazdasági, világnézeti mozgalmait).

A német forradalom, a francia átalakulás, a dunavölgyi kérdés, a fasizmus, Oroszország, a külön angol világ, a Baltikum, a Balkán, a kisebbségi kérdés, az európai zsidókérdés, a konferenciák, az európai fiatalok, az európai katolicizmus stb. összefoglaló rajza.

Ára: 70 lel és portó

Kapható az **ERDÉLYI LAPOK** könyvsztyálánál.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Bellőidőn: Egész évre 800, félévre 400 negyedévre 210, egy hónapra 70 lel.
Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
Postatakarékpénztári csekszámlánk száma: 80.037.
Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PEREDI GYÖRGY**
Cluj-i szerkesztő: **dr Sulyok István**
Cluj, Piața Unirii 13. — Telefon 502.

Kéziratokat nem örzünk meg és nem adunk vissza. Csak a válasz közzétételére magánlevelekre válaszolunk.

IDŐJÁRÁS. A budapesti Meteorológiai Intézet jelentése szerint élénk déli, délkeleti szél, sok helyen eső várható. A hőmérséklet alig változik.

Az értéktörzsde hivatalos árfolyamai. Devizák: Párizs 6.63 háromnegyed—6.58 fél. London 503—493. Newyork 109.50—99.50, Milánó 8.74—8.57, Zürich 32.97—32.57, Brüsszel 23.55—23.30, Berlin 41.50—39.50, Amszterdam 68.30—67.65, Madrid 4—13.60, Varsó 19—18.75. Valuták: Párizs 6.60—6.90, Zürich 32.55—33.40, London 490—500, Newyork 98—112, Brüsszel 23.50—23.80, Milánó 8.65—9.20, Madrid 4—13.60, Amszterdam 67—69, Berlin 38—40, Bécs 23—24, Szófia 1.05—1.20, Prága 4—4.50, Varsó 18.80—19.50, Belgrád 2.20—2.50, Budapest 24—26, Athén 0.80—1.10, Istanbul 78—81 lel.

Zürichi zárlat. Párizs 20.37, London 15.27, Newyork 309, Brüsszel 72.15, Milánó 26.38 fél, Madrid 42.25, Amszterdam 298.92 fél, Berlin 123.90, Bécs 73.30 — schilling 57.25, Prága 121.91, Varsó 58.30, Belgrád 700, Bucuresti 305.

A pápa betiltotta a szentévről készült film vetítését. IX. Pius pápa a legutóbbi napokban véglegesen döntött annak a filmnek forgatásáról, amelyet a szentév folyamán a Szent Péter bazilika ünnepi eseményeiről és a Vatikánvárosról felvettek. A filmet a külföld és kiváltképpen Amerika nagyobb filmszínházai forgatták volna le. Kiderült azonban, hogy éppen Amerikában a filmköleszönzők és nagymozisok ezt a szentév-filmet nagystílű üzérkedésre akarták kihasználni, anélkül, hogy a film jellegével számoltak volna. XI. Pius pápa most az egész világon betiltotta a film nyilvános előadását, kivéve Franciaországot, Hollandiát és egy néhány más ország területét. A pápa tiltalmával egyidejűen úgy nyilatkozott, hogy nem illő ilyen filmet azokban a színházakban vetíteni, amelyekben ugyszólván minden nap olyan filmeket mutatnak be, amelyeknek erkölcsi értékét, illetve értéktelenségét minden katolikus egyformán ismeri. A pápa e döntésénél mértékadó volt az a kiáltó reklám is, amelyet az amerikai filmszínházak a pápa személyével tüztek.

Lóky Jenő temetése. Tg.-Mures. (Marosvásárhely). Saját tud. Csütörtökön délután 3 órakor temették el a város polgárságának osztatlan részvételével Lóky Jenőt, a római katolikus gimnázium igazgatóját, egyháztanácsost, stb., aki 44 éves korában váratlanul meghalt. A temetési szertartást Jaross Béla apátplébános végezte. A tanárikar nevében Pongrácz Tamás tanár, az intézet vezetősége nevében pedig dr Szoboszlay László ügyvéd, főgondnok mondott búcsubeszédet, méltatva Lóky Jenő érdemeit és azt a nagy munkát, amelyet a tanintézet érdekében mindenkor kifejtett.

A német külügyi sajtófőnök Párizsba érkezett, hogy előkészítse Hess Rudolf birodalmi miniszter franciaországi hivatalos útját. Párizsból jelentik: A „Matin” jelentése szerint Aschmen titkos tanácsos, német külügyi sajtófőnök, csütörtökön délután Párizsba utazott. Az utazás célja és a közelebbi tervek tekintetében a lapnak nincs értesülése, de valószínűnek tartja, hogy út kapcsolatban van Ribbentrop legutóbbi párizsi látogatásával.

Az Echo de Paris szerint Hess Rudolf jáma arra halasztott párizsi útja nem magánjellegű lesz, hanem a kormány hivatalos megbízásából történik.

A Magyar Népegészségügyi Szemle decemberi száma dr Schmidt Béla tg.-muresi (marosvásárhelyi) főorvos kitűnő szerkesztésében a következő tartalommal jelent meg: Dr Bikfalvi Máthé Dénes: A foghíjasságról. Dr Fugulján Katalin: A vakság okairól. Dr Szilády Zoltán: Az újabb városi építkezés és rovarveszedelem. Dr Nagy Jenő: A tüdőbajról. Dr Gergely Endre: A hideg elelni védekezés egészségtana. A dohányzás hatása a vérekre. Az alma, mint gyógyszer. Könyvszemle. I. II. évfolyam név és tárgymutatója.

Meghalt Tóth István szobrászművész. Budapestről jelentik: Tóth István hírneves szobrászművész 73 éves korában Budapesten meghalt. Tóth István egyike volt a múlt század legkiválóbb magyar szobrászainak. Sok nevezetes alkotása van. Ő faragta az oradeai (nagyváradai) Szent László-szobrot és a Szaniszló püspök szobrát. Az ő alkotása a budapesti Halászbástyán elhelyezett Hunyady-szobor és a zugligeti Kossuth-szobor is. Nevezetesebb oltárai az oradei (nagyváradai) székesegyház fehér márványfóltára, valamint a radnai kegytemplom fóltára is. Szent László szobrát, mely az oradeai (nagyváradai) püspök és káptalan adományából készült 1893-ban leplezték le nagy ünnepséggel. 1923-ig a Szent László-téren állott, amikor néhai gróf Széchenyi Miklós megyéspüspök felsőbb rendeltetése a püspöki palota udvarára szállíttatta és a székesegyház főbejárata előtt állíhatta fel. Vele szemben van elhelyezve Tóth István másik kitűnő alkotása, a szegények atyjának, Szaniszló püspöknek bronzszobra, amelyet hajdani titkára Vankler József cunzetes püspök, volt nagyprépost készíttetett el a most meghalt nagy művésszel. Tóth István még a világháboru előtt elkészítette Szent László monumentális lovasszobrát is, amelyet Oradeán (Nagyváradon) akartak felállítani, de ez a háború, majd az összeomlás következtében elmaradt. Pár év előtt budapesti műtermében még meg volt a szobor gipszmintája.

Fáradt vadludak zuhantak Veszprém utcáira. Veszprém városa felett a hideg beállta idején rengeteg vadlud szokott átvonulni. Vasárnap éjjel is így történt. Egy nagyobb vadludcsapat azonban a város fölé érve, teljesen kimerült és lezuhant az utcára. Az éjszakai járőrök 68 darab vadludat szedtek össze.

Reumája van, használjon csörgökigyót. A kínai gyógyászat csodálatos recepteket tud a különféle emberi nyavalyák gyógyítására. Egy évezredes feljegyzések szerint nincs hatásosabb szer a köszvény ellen, mint a csörgökigyókból elevenen kinyert olaj. A kanadai Lloydminsterben lakik egy kínai kávé, akinek atyja évek óta szenved a reumától. A jó fiu nem kevesebb, mint kétszáz élő csörgökigyóval örvendeztette meg az édesatyját, hogy elegendő orvosszere legyen a betegség ellen. Az ő megrendelése erősen fellendítette az amerikai csörgökigyóipart — de viszont arról nem szól a híradás, hogy használt-e ez a különös medicina a köszvényes kínai öregurnak?

Elmaradt a cluj-i (kolozsvári) karácsonyivásár. Saját tud. A Cluj-i (Kolozsvári) Kereskedelmi és Iparkamara nagyszabású karácsonyi vásárt akart rendezni, amelynek programját már közzölték is a nyilvánossággal. Miután a CFR vezérigazgatósága nem engedélyezte a karácsonyi vásárra utazók részére az 50 százalékos utazási kedvezményt, az egész karácsonyi vásár elmarad.

Egy albán banda kifosztott egy görög falut. Athénből jelentik: A görög kormány újabb tiltakozójelekkel intézett az albán kormányhoz, mert egy fegyveres albán banda megfúrtadott és kifosztott egy határmenti görög falut.

IJJAS ANTAL

*

Sziennai legenda

Regény, 120 oldal, művészi borítékban, ára fűzve 55 lei, kötve 90 lei és portó.

A régi idők legendás korában, a gyönyörű olasz Sziennában játszódik le ez a regény. Hátterében a nagyhirű Szent Katalin legenda cselekménye ködlik, az előtérben pedig egy megkapó érdekességű regény cselekményei szövődnek az olvasó előtt. Elolvassát mindenkinek ajánljuk.

Kapható:
az Erdélyi Lapok könyvosztályában.

Segítség!

L. József Zoltán valamikor önálló kiskereskedő volt a Székelyföld egyik városában. Jómódu, köztisztelőben álló férfi, ki szívesen becsülettel teljesítette kötelességét nemzetével, egyházzal, társadalmával szemben. Aztán jött a háború. L. József Zoltán azok közé tartozott, kik mindenüket elvesztették. Hogy ez mennyi volt, az a hivatalos kármegállapításokból tűnik ki. 5 és fél évig vasgyári tisztviselőként kereste meg kenyerét, a válság súlyosbodásával azonban leépítődtek. Azóta holmi eladogatásból, alkalmi munkavállalásokból él s tegnap öreg és beteg feleségével együtt — fáska mérében aludt, mert nyomorúságos kis butorozott szobájából is kitétek.

Végso nyomorában segítséget kér, amíg újra munkához jut. Bárha 63 éves, dolgozni akar s minden munkát vállal. Eretségije van. Gazdasági akadémiát hallgatott Párizsban. Beszél és ír románul, franciául, németül. Fiatal, gondtalan éveiben bejárta az egész világot.

Dolgozni akar, de ha nem kap valahonnan segítséget, míg munkát kap, nincs miből legelőször a legfontosabb szükségleteit fedezni és súlyosan beteg feleségének hajlékot adnia. Végso inségében fordult kérésrel a társadalomhoz. Mi ezt a kérést olvasóink jó szívére és könyörületségére bizzuk. Közeledik a Karácsony: hozzunk békét és nyugalmat két szerencsétlen öreg ember hányatott életébe.

Segítséget kérnek! Segítsünk!

Betörés fényes nappal. Saját tud. **Bartók László** sátmari gyógyszerész lakását napközben eddig még ismeretlen feltetsek feltörték s a felfeszített szekrényekből 20 ezer lei értékű ékszereket s ruhaneműt vittek el.

Elitelt bányász. Sátmár (Szatmár). Saját tud. A banya-marei (nagybányai) Verevizi-bánya vezetőségét bizalmasan értesítették, hogy munkanélküli bányászok a művelés alatt nem álló bányarészekben állandóan robbantanak és arany után kutatnak. A tetteseket elfogták Buges Géza és egy társa személyében, akik azonban szabadlábra helyezésük után Magyarországra szöktek. A letartóztatott bányamunkásoknál nagymennyiségű dinamitot találtak, ami súlyosbította helyzetüket. A törvényszék Buges Gézát harmónonapi fogházra és ötezer lei pénzbüntetésre ítélte. A tárgyaláson megjelent Filkorn Imre bányaművezető és Petrován István bányabirtokos, akik tanu-vallomásuk során kijelentették, hogy nem kérik a bányamunkás megbüntetését. A bíróság azonban ezt a bejelentést nem vehette figyelembe.

Elfogták a tolvajokat az orgazdákkal együtt. Targu-Mures (Marosvásárhely). Saját tud. A catarai (Akosfalva) marosmegyei községből Duca Mihály és Puscas Julin elhajtottak tegnap éjjel 18 darab juot a községi juhakolból. A lopott juhokból 11 darabot Kohn Samu és hét darabot Debreczeni Károly mészáros vettek meg. Ugy az orgazdák, mint a tolvajok ellen megindult az eljárás.

Halálgázok, amelyek kiirtják a nagy hadseregeket és megfojtják a nagy világvárosokat. Washingtonból jelentik: A hadiipari vizsgálóbizottság ülésén Dupont Ireneus, a Dupont-cég egyik főnöke feltűnő szakértő véleményt adott a hozzáintéztet keresztkérdések hatása alatt. Kijelentette, hogy ha Németországnak elegendő chloringáz készlete lett volna a világháboru idején, az utolsó szálig kiirthatták volna a francia hadszíntéren harcoló francia és angol katonákat. **Clarc** szenátusnak arra a kérdésére, igaz-e, hogy őra, aiatl egész Párizst el tudja árasztani gyilkoló gázzal, Dupont kijelentette, hogy erre nem lehet pontos válszt adni. Bizonyos azonban, hogy kellőszámu repülőgép annyi gázt önthet alá, amivel egész Newyorkot is meg lehet fojtani.

Elfogott betörők. Sátmár (Szatmár). Saját tud. A rendőség három országosan körözött veszedelmes betörőt fogott el. A három betörő: Tannai Béla, Oprea János és Bodó József. Oradeán (Nagyváradon) a Propper bóröndüzletből pénztárcákat és bóröndöket, Sátmáron (Szatmáron) Rubin kereskedő lakásából több ezer lei értékű értéktárgyakat és Breckó László gyógyszerész lakásából huszezer lei értékű ékszert lopott. Ha bűnlístájukat összeállították, átadják őket az ügyésznek!

Banaha Béla:

Dél keresztje alatt

P. Banaha Béla S. J. délamerikai utleírása. Ragyogó külsőben — 90 képpel illusztrálva — színdús tartalom: élmények, beszámolások, történeti refleksiók és természetleírások közül emelkedik ki a Dél-Amerikába vándorolt magyarok megragadóan eleven képe. Arny és fény, tündérvilág és kegyetlen próbasors hullámszik végig ezen az izgalmas elevenséggel megírt, közel 250 lapos nagyszerű könyvön.

P. Banaha ebben a könyvében felülmúlja önmagát. Csupa elevenség, szikrázó szellem, könnyes részvét és csillogó derű váltakozik ebben az írásban. Nem lehet abbahagyni olvasását. Olyan kalauz ez a könyv, hogy az olvasót valósággal együtt utaztatja a naplóíróval: az ember szinte vele éli át a legváltozatosabb uti élményeket.

A díszes, színes fedőlappal ellátott könyv ára

kemény **110 lei**, Egészváson **150 lei**, fűtésben **110 lei**, kötésben **150 lei**.

Nagy karácsonyi könyvujdonság!

Gépkocsiszerencsétlenség áldozata lett Nenot világhírű építész. Bourg en Bresse-ből jelentik: Nenot Pál Henrik 81 éves párizsi építész halálos kimenetelű gépkocsibalesetet ért. Az építész Genéből Párizsba utazott. Vele volt felesége és magas korára való tekintettel egy ápolónő is. A gépkocsi Bourg en Bresse közelében egy útszéli fának rohant. Nenot és ápolónő meghaltak. Nenot felesége s a gépkocsivezető megsebesült. Nenot egyik megalkotója volt a népszövetségi palotának, a római Victor Emánuel emlékének és ő irányította a Sorbonne építkezési munkálatait is. A Népszövetség palotájának terve amelyet 1927-ben Legenheimer Juliennel együtt dolgozott ki, nemzetközi pályázaton díjat nyert.

Nyolcvanöt gyermeket a tasnádi római katolikus iskolából az államiba rendelték át német-hangzásu nevék miatt. Tasnadró jelentik, hogy az ottani római katolikus elemi iskolából az állami tanügyi hatóság nyolcvanöt magyar gyermeket, míg a santáui (tasnadszántói) római katolikus elemi iskolából harmincöt magyar gyermeket német-hangzásu nevék miatt az állami iskolába utalt át. E gyermekek szülei, minthogy sem ők, sem gyermekeik nem beszélnek a németnyelvet, a közoktatásügyi miniszteriumhoz fordultak, gyermekeiknek a római katolikus magyar tantervű iskolába leendő visszabocsátása érdekében.

Tolvajokat kerestek, pénzhamisítókat fogtak a csendőrök. Tg.-Săcuiesc (Kézdivásárhely). Saját tud. Covasna (Kovászna) község közelében egy u. n. esztenát rablási szándékkal két fiatalember megtámadott, de a dologról tudomást szerzett a csendőrség és a székere menekülő rablókat üldözőbe vették. A csendőrök, mivel felszólításukra a rablók nem álltak meg, több lövést adtak le utánuk, amelyeket a rablók viszonzottak. Veszélyes bajza kezdődött. A csendőrök szintén székereket kerítettek és vágatva indultak a rablók után, akiket végre Surcea (Szöröcs) község félrészlet lakosságának segítségével egy eszteribe sikerült elfogni. A zsákmány, kevés élelmiszer és pár rézüst hamarosan előkerült s vallatás után a két jómadár beismerte, hogy az egész rablás célja tulajdonképpen a rézüstök megszerzése volt, mert ők abból hamispénzeket akartak gyártani. A vállalkozó szellemű hamispénzgyártók, névszerint: Kovács György és Irimie N. Ghița. A nyomozás más szenzációs adatait szerzett s Kovácsról kiderült, hogy ez a harmadik hamispénzgyártási kísérlete volt.

Suszterkással szurta le barátját. Baia-Mare (Nagybánya). Saját tud. Az egyik itteni vendéglőben két jóbarát kártyázott s közben összeszólkáltak. A hevesebb verű Dézsi József arcultította barátját s azután elmenekült. A sértett fél, Ercei Sándor utána ment annak otthonába s az arculesapásért egy éles suszterkással sziven akarta szurni. A jelenlevők azonban idejében közbeléptek s a halálos szurás s szív mellé siklott el, de így is súlyos sebet ejtett. Ercei ellen az eljárás megindult.

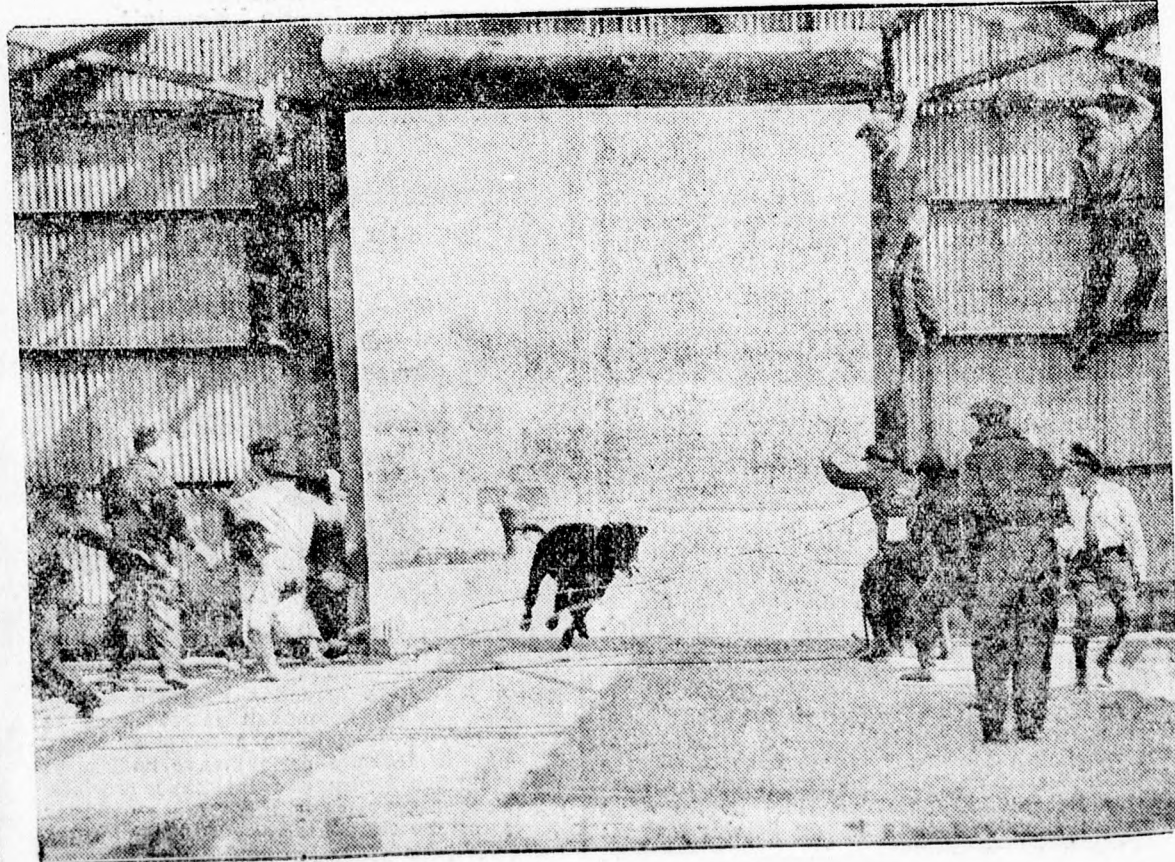
Hitelezési család miatt elítélt mészárosmester. Sătmăr (Szatmár). Saját tud. A város egyik jómódu iparos mészáros, a Glück Fia cégnek ötven ezer lejjei adósa maradt. A Glück cég beperelte és a bíróság kötelezte Liteczky Pált, hogy az 50 ezer lejt hatvan napon belül megfizesse. Liteczky azonban nem fizetett, amire elrendelték ellene a végrehajtást, de nem tudták ezt foganatosítani, mert Liteczky a járásbíró marasztaló ítélete után összes ingatlanait felesége nevére íratta, míg ingóságaira adóárverést tüzetett ki. Ezt meg is tartották s az ingóságokat Rozsnyai Lajos vette meg, tőle pedig Liteczky felesége visszavásárolta. Az ügyesség hitelezési család vádjával bíróság elé állította Liteczky Pált. Csütörtökön a törvényszék kéthónapi fogházra és politikai jogainak ötövre való felfüggesztésére ítélte. Az ügyész súlyosbításért, a vádlott felmentésért fellebbezett.

Halálos szerencsétlenség az aranybányában. Baia-Mare (Nagybánya). Saját tud. Alig egy hete temették el a bántai (láposbányai) hármas halálos szerencsétlenség áldozatait s most újabb szerencsétlenség történt Baia-Mare (Nagybánya) közelében, az „Aurum” nevű aranybányában. Góza János bányamunkás 50 méter magasságban dolgozott egy társával. Még eddig ki nem derített okból kifolyólag a két bányamunkás a mélységbe zuhant s a sziklákon botzalmosan összezúzódtak. Góza János azonnal meghalt. Társát kórházba szállították és életben fog maradni. A vizsgálat megállapította, hogy a szerencsétlenségért nem terhel senkit se felelősség, mert a munkások vigyázatlansága okozta. Góza Jánost nagy részvét mellett temették el.

Spanyolországban béke van.

Felvételünk egy madridi népünnepélyen készült, amelyen népies viseletbe öltözött diákok játszották meg az arató ünnepet.

Newyorki „bikaviadal”.

A newyorki vágóhídon elszabadult egy megvadult bika. Az amerikai „toreadorok” hanyatlomlók elmenekültek, csak egyiküknek jutott eszébe lasszóval megfékezni a dühöngő állatot.

Egészséges, bő gabonatermés
ARZOPOL
száraz-pácoló szer

használata nélkül elképzelhetetlen.

Többlettermés!

Egészséges magvak!

Mérsékelt ár!

Gyártja: Moskovits Ipartelep Rt. Oradea

Kapható

Andrényi Károly és Fiai Rt., Oradea.

Mussolini ajándéka Budapest szegényeinek. Budapestről jelentik: Mussolini 10 ezer lírát küldött a téli nyomorényhitő mozgalom számára.

Rablógyilkossági kísérlet egy módos gazda lakásán. Rovine (Pécska) arad megyei községben szerdára virradóan Robács István 80 éves, vagyonos, tekintélyes gazda mostohafia, a 30 éves Laczkó István arra öbredt fel, hogy betörő fessegetti az ablakot. Kést vett magához és kiment a folyosóra. A folyosóról nyíló egyik szobában, az ablakon át megpillantotta a betörőt, amint a fiókokat fessegette, majd az ablakon át késével feléje szurt. A szurás nem talált, a betörő hátraugrott, azután revolvért rántott és kétszer Laczkóra lőtt. Az egyik golyó Laczkó balkarját érte, a másik a szíve alatt hatolt be. A betörő az ablakon át elmenekült, Laczkót kórházba szállították, állapota életveszélyes. Ez év tavaszán ugyanebbe a szobába tört be egy betörő s ugyanazt a szekrényt fessegette, mikor az öreg Robács rajta-kapta, sőt fokosával súlyosan megsebesítette, de a betörőnek súlyos sebe dacára akkor is sikerült elmenekülnie. A csendőrség azt hiszi, hogy most is ugyanaz a betörő próbálkozott, nyomozás még nem vezetett eredményre.

Halálozás. Careiben (Nagykárolyban) Tömpe Károly nyug. városi adótszi 77 éves korában, hirtelen meghalt. Az elhunytban a magyar dal-egyesület egyik kiváló és agilis tagját vesztette el vele, aki ötvenévnél hosszabb ideig volt tagja. Jelentékeny része volt azokban a sikerekben, amelyeket a dalegyesület a fiumei, debreceni, budapesti, timişoarai (temesvári) és targu-mureai (marosvásárhelyi) országos dalegyesületen aratott. Halálát özvegye és kiterjedt rokonsága gyászolja. Temetésén a helybeli dalárdák és azok vezetősegei teljes számban résztvettek. A sírnál Csamálósi József magántisztviselő búcsuztatta el dalostestvéreitől.

Baia-Maren (Nagybányán) Radocsay Antal, Ganz-gyári tisztviselő felesége Marion Gizella 38 éves korában elhunyt. Férjén kívül négy gyermeke, édesanyja, két testvére s kiterjedt rokonság gyászolja. Nagy részvét mellett temették el a fiatalon elhunyt uriaszonyt.

KÖZGAZDASÁG

Román-olasz gazdasági tárgyalások

Rómából jelentik: E hó elején kezdődnek az olasz-román gazdasági tárgyalások Rómában, ahol a két ország kiküldöttéi első ízben ülnek le a tárgyaló asztalhoz. A tárgyalások előkészítésére az olasz kormány már régebben két szakemberét küldötte ki Bucurestibe, ahol a román kormány álláspontját igyekeztek megismerni. A tárgyalásoknak mindkét fél igen nagy jelentőséget tulajdonít. Az olasz-román külforgalom az utóbbi két évben a következőképpen alakult:

Bevitel Romániából	114.6	90.6
Kivitel Romániába	95.8	59.1
Passivum (millió lírakban)	28.8	31.5

A kimutatás szerint tehát a kereskedelmi forgalom erősen visszaesett. Különösen elönytelen Olaszország számára, hogy a román követelések befagytak. Olasz részről a befagyott követelések összegét 129 millió lírara teszik, mivel szemben, román vélemény szerint, a be-

fagyott követelések mindössze 50—60 millió lírara rugnak.

Az olaszok azonban az utóbbi időben erősen megszorították a Romániába irányuló kivitel és szeptember 1. óta a kiviteli intézet csak 16—17 millió líra kivitel engedélyezett Romániába. Román részről erősen hangsúlyozzák, hogy a kormány mindent elkövet, hogy az exportot fejlessze és 10%-os kiviteli jutalmat térít. Nehézményezik román részről, hogy Olaszország megkönnyítette a magyar állat- és buba-bevitelt és nagymennyiségű fát szerez be Ausztriából, ami erősen érinti Románia olaszországi kivitelét.

A mostani tárgyalásokon elsősorban nagyobb tengeri szállítások és petróleumvásárlások jönnek szóba. A petróleumbevitel azonban megnehezíti az orosz petróleum kérdése, melyre nézve Olaszország már Oroszországgal megállapodott.

Tilea volt államtitkár Budapesten tárgyal a román-magyar árucserreforgalom megkönnyítéséről

Az új román kiviteli szabályzat Magyarországra nem vonatkozik ugyan teljes egészében, mégis az elmúlt hetekben leállították a Magyarországra irányuló exportot és csak e hó elején szabadították részben fel, azonban csak is azzal a kikötéssel, hogy a román exportőrök egy román bank garancialevelét mutatják fel, amelyben a bank felelősséget vállal a szállítmány ellenértékének kompenzációjában való elszámolására. A nyersolajszállítmányokra vonatkozóan azonban Románia változatlanul kitart az 50 százalékos devizafizetés mellett, úgyhogy a nyersolajszállítások egyelőre szünetelnek. Igaz ugyan, hogy a magyar finomítók december elejéig rendszerint fedezik téli szükségleteiket, mert számítaniok kell a Duna befagyására és így a nyersolajszállítmányok leállítására egyelőre nem bír jelentőséggel. A fa-

import a téli hónapokban ugyancsak szezon szerint a minimumra szokott csökkenni. Ez a helyzet a magyar exporttevékenységet is megnehezíti, minthogy a kompenzációs ellenérték híján a magyar exportőrök nem juthatnak idejében árujuk ellenértékéhez. Érdekes, hogy a kompenzációs nehézségek annak ellenére fennállnak, hogy Magyarország külkereskedelmi forgalma Romániával szemben erősen passzív.

A Románia által január 1-ére felmondott kereskedelmi megállapodás meghosszabbítására a román delegáció minden valószínűség szerint már csak a jövő hó elején fog Budapestre érkezni. Jelenleg felhivatalos minőségben Budapesten tartózkodik Tilea v. államtitkár és előkészítő megbeszéléseket folytat a magyar-román árucserreforgalom megkönnyítése érdekében.

Románia ezévi gyümölcsstermése és kivitele

Bukarestből jelentik: Romániában különösen jó szőlő- és almatermés volt, nemkülönben igen jóminőségű a diótermés is. Résztelében az idei gyümölcsstermés a következő képet adja 1000 métermázsánként: alma 3000, szőlő 1500, cseresznye 1200, körte 600, kajszibarack 500, őszibarack 100, birs 100, dió 1000. Hivatalos statisztikai adatok szerint november 18-ig a következő mennyiséget exportálták. Az

adatok vagontételben: alma 708, szőlő 424, aszalt szilva 19, nyers szilva 15, körte 11, különféle gyümölcs 2, tisztítatlan dió 543, tisztított dió 25. Ez évben az összes gyümölcsexportot 3—400.000 métermázsára becsülik. Az idei télialmatermést nem ítélik meg kedvezően, mert a szakértők véleménye szerint az őszi meleg időjárás következtében hirtelen érett és télen nem lesz télálló.

Felszámol a muresi (marosvásárhelyi) Agrár Takarékpénztár. Tárgu-Mures (Marosvásárhely). Saját tud. A Székelyföld gazdasági életében igen nagy szerepet töltött be az Agrár Takarékpénztár, amelynek felszámolását mondta ki a legutóbb megfoglalt pénzügyi tanácsosi ülés. Hogy ez a nagymultu intézet működésének utolsó állomásához érkezett, az csak részben írható a rossz gazdasági viszonyok terhére.

Iparosok hitelszövetkezete alakult Sätmaron (Sätmaron). Saját tud. Erdély csaknem összes városaiban szövetkezeten tömörültek az önálló iparosok. Ezzel egy az eladást, mint a nyersanyag beszerzését szabályozni akarják, mert szervezett erővel a nagytöke ellen könnyebb a harcot felvenni. Ennek a példának hasznosságát felismerve, a legnagyobb északi iparvárosban Sätmaron (Sätmaron) is megindultak az ilyen irányú szervező munkálatok. Az örvendetes mozgalom élén olyan emberek állnak, akiknek nevei garancia ezen nagyvonalú terv győzelmére. Amint értesülünk, alakuló gyűlést készítenek elő. A létesítendő hitelszövetkezet ágvével még foglalkozni fognak.

Lényegesen emelkedett a MÁV bevétele. Budapestről jelentik: A MÁV ez évi bevétele 4 és fél millió pengővel emelkedett november végéig. Hivatalos kimutatás szerint az utasok száma 36 millióval szaporodott, míg az áruforgalomban mutatkozó gyarapodás 583 ezer tonna. *Igen érdekes, hogy még a tehetősebb utasok is a III. kocsiosztályt használják,* viszont azonban többet utaznak az emberek s így a nagyobb forgalom révén nagyobb a bevétel, mint a múltban volt, amikor még a magasabb kocsiosztályoknak jutottak utasok. A teljes bevételi összeg a személy- és áruforgalomból együttvéve 173.750.000 pengő, a múlt évi 169.230.600 pengővel szemben.

Ajándékot karácsonyra csak a London kötődéből!

Megjelentek

az Erdélyi Lapok

1935. évi

naptárcai

- ERDELYI SZENT CSALÁD NAPTÁR.** Sima papíron, igen szép képekkel, művészi borítólappal, a legváltozatosabb tartalommal, 160 oldal Ára 20 lei.
 - MESEMONDÓ NAPTÁR.** Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei
 - FÜLDMÜVELŐK NAPTÁRA.** Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei
 - KERESZTÉNY ÉLET KÉPES NAGY NAPTÁR.** Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei
 - PAZMÁNY PETER NAGY KÉPES NAPTÁR.** Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei
 - MÁRIAPOCSI KÉPES NAGY NAPTÁR.** Népies, érdekesítő tartalom, teljes vásárjegyzék, piros-fekete naptárrész, 112 oldal Ára 15 lei
- Magános megrendelőknek legalább 20 példány rendelése esetén 10% engedmény, 20 példányon felül rendelés esetén a szállítási költséget a kiadó viseli. Könyvkereskedőknek legalább 30 példány rendelésénél 25% engedmény
- ERDELYI LAPOK NAPTÁROSZTÁLYA.**

Amik nem adták be becsérésre italmérsi engedélyüket. Timisoara (Temesvár). Saját tud. Az italmérsi engedélyek becsérésének határideje lejárt. Tudvalevőleg sikerült kieszközölni, amint azt külföldben a bánsági vendéglőipartársulat is kérte, hogy a becsérésrel kapcsolatban senkit szerzett jogában sérelem ne érjen. Így az új engedélyek is az illető vendéglősök eddigi jogait épségben tartják. A bánsági metropolisban százhuszan, a vidékről nyolcszázan cserélték be italmérsi engedélyüket. Azok, akik a meghatározott határidőig be nem terjesztették eddigi engedélyüket — a városban és a megyében vagy százan vannak ilyenek — italmérsi jogukat el is veszthetik. A becsérést azonban még mindig kérhetik, a kérvényeket a monopól vezérigazgatóság hagyja jóvá. A bánsági vendéglősök kérvényeit a timisoarai (temesvári) vendéglősipartársulat díjmentesen elkészíti.

Bánsági nagyvásár. Timisoara (Temesvár). Saját tud. Csütörtökön vette kezdetét az ugynevezett karácsonyi országos vásár. Az állatvásár nagy felhajtást mutatott, a vásárlások azonban csak a délelőtti folyamán indultak meg. Így aztán délig csak vagy négy száz járlatot írtak ki. Közben azonban már megkezdődtek az exportra szóló vásárlások. Mihamar négy-öt vagonra való megvásároltak. Az exportmarhát Olaszországba való kivitelre vették 11000—13000 leiert párját. Egyébként a marha 7000—9500 leiert kelt el, páronként, tehén darabja 2000—7000 lei, 16 darabja 2—8 ezer, parádés párja 32 ezer leig. A borjut 14—15 leiert vették, élősúlyban különként. Nagy mennyiségben vásároltak vágni való sertést, többnyire 16—17 leiel különként, élősúlyban. Malac párja 600—800 lei. Nagy a kirakodóvásár és a gyümölcs piac. Alma kilója 5 lei, öt literje 10 lei, dió kilója 14, öt literje 40 lei. Nagyszámu gyapjút is hoztak. A szürkének 65, a fehérnek 120, a hulladéknak 50 lei a kilója. Igen sok karácsonyának való fenyőt szállítottak be a környékről. Ezek darabja nagyság szerint 8—85 lei. A vásár pénteken is tart.

SPORT

A jövő hét elején indul a román válogatott Athénbe

Elmaradnak a válogató triálok. Timisoarán (Temesváron) találkoznak és onnan indul a 13-as játékoskeret. — Savulescu egyedül állítja össze a csapatot

Bucurestiből jelentik: A Biroul Federal tegnap esti ülésén a Balkán Kupa kérdésével foglalkozott.

Megbízta Săvulescu szövetségi kapitányt, hogy saját belátása szerint állítsa össze a válogatott csapatot s egyben hozzájárultak a válogatott edzéseinek elhalasztásához is. 19 játékosból álló keret fog elutazni a Balkán-Olimpia küzdelmeire. A játékosokat értesítették, hogy utazzanak Timisoarara (Temesvárra), ahonnan a válogatott gárda hétfőn vagy kedden indul Athénbe.

A végleges keret a következő: Burdan (Venus), Creteanu (Juventus). — Chirol II. (NAC), Albu (Venus), Suciutulescu (Un. Tric.), Felecan I. (Romania). — Robe (Unir. Tric.), Juhász (NAC), David (U), Gain (U) Demetrovics (Kinizsi). — Bindea (Ripensia), Kovács (NAC), Sony Niculescu (Unir. Tric.), Ciolac (Ripensia), Bodola (NAC), P. Vălcov (Venus) Dobay (Ripensia), Gruin (Kinizsi). Kimaradnak tehát Vintila (CFR) és Farkas (Romania), akiket a keretbe már felvettek.

Hivatalos körökben már az első mérkőzésen kiálló román csapatot is összeállították: Burdan — Chirol II., Albu — Robe, Juhász, David — Bindea, Kovács, Sony Niculescu, Bodola, Dobay. — Săvulescu kapitány is értesült a szövetségi urak óhajáról és kijelentette, hogy még gondolkodik rajta. Valószínű ugyanis, hogy Săvulescu kihagyja a csapatból a jó formában levő Bodolát, hogy a Venus kedvence, Petea Vălcov helyét kapjon. Na, de nem sokára minden elvállik.

A fővárosi sportkörökben elterjedt az a hír, hogy Săvulescu kapitány Athénben egy edzőmérkőzésen akar rendezni és az ottani formák alapján akarja azután összeállítani csapatát. Azért nem volt szükség itthon válogató triálokra?

Megbüntették a Crisanát. Bucurestiből jelentik: A Crisanát a vasárnapi Kinizsi elleni mérkőzésen történt botrányok miatt 500 lei pénzbüntetéssel sújtotta a Nemzeti Bajnokság bizottsága.

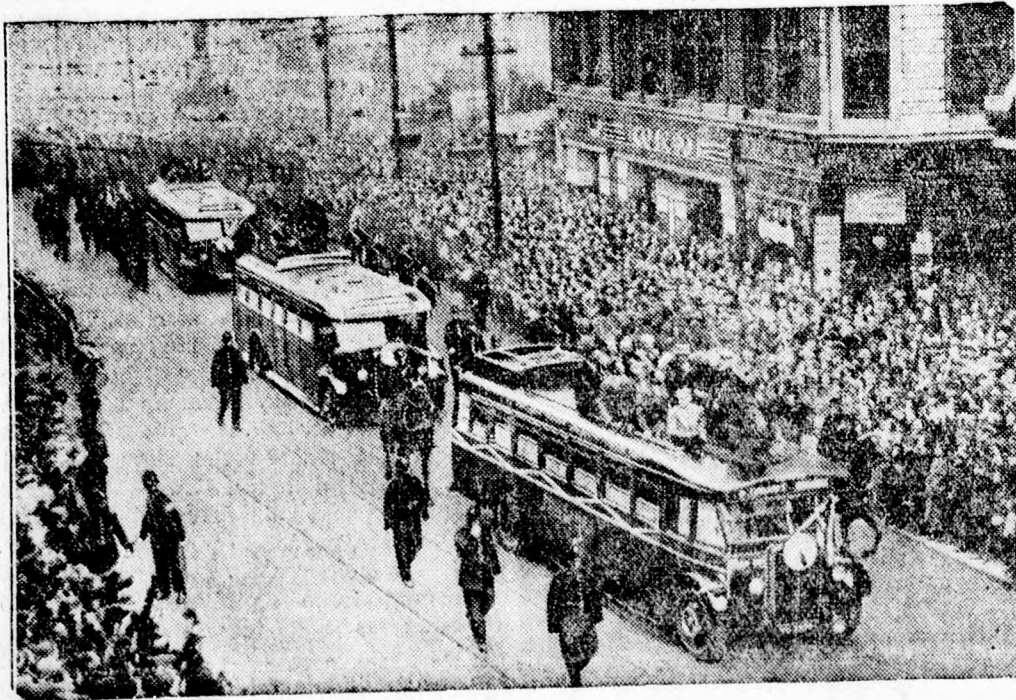
Egyiptomba hívják a román válogatottat. Bucurestiből jelentik: Érdekes vendége volt tegnap a futballszövetségnek. D. Zoisydis, Románia port-saídi konzulja jelent meg a szövetség helyiségében s egy kairói Románia-Egyiptom mérkőzés lekövetését ajánlotta. A szövetség örömmel fogadta az ajánlatot s azt a választ adta a konzulnak, hogy február hónap folyamán elküldi válogatottját Kairóba, ha 200 líra tiszta hasznát biztosítanak. Abban az esetben, ha Románia ismét megnyerné a Balkán-Kupát — hiába a cím közele — 300 líra tiszta jövedelem a kikötés. E mellett még az a feltétele a szövetségnek, hogy Egyiptom garantáljon két további mérkőzést, egyet Palesztinában és egyet a visszatéréskor Törökországban. Zoisydis konzul néhány nap múlva visszatér keletre és onnan értesíti a szövetséget, hogy feltételeit elfogadják-e?

A magyar labdarugócsapat főlényes győzelme Franciáországban. Lensből jelentik: Csütörtökön Lensben a Boeska-Hungária kombinált csapata 7:1 (3:0) arányú főlényes győzelmet aratott a Racing klub Lens ellen. A magyar csapat elsőrangú játékokat mutatott. A gólok közül Turai hármat, Sas kettőt, Teleky és Szabó III. egy-egy gólt lőtt.

Cluj (Kolozsvár) kard- és törvívóbajnokságai

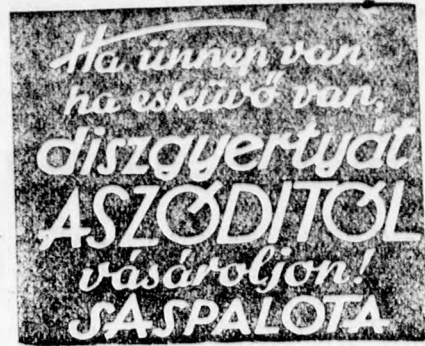
Clujról (Kolozsvárról) jelentik: Szombaton és vasárnap bonyolítják le a Haggibor rendezésében Cluj (Kolozsvár) egyéni férfi tör- és kardvívó versenyeit. A bajnoki verseny amely a vívőszekción nyitánya is egyúttal, mindenkor legnagyobb eseménye volt a vívősportnak, amely az ország legjobb vívóit állította a plansra. A versenyre eddig Szatmar (Szatmár) és Oradea (Nagyvárad) jelentették be részvételüket, azonban a rendezőség számít Tg-Mures (Marosvásárhely), Arad, sőt Bucuresti részvételére is. Természetesen azon a clujai (kolozsvári) egyesületek teljes gárdával vesznek részt. A versenyeket a következő beosztás szerint bonyolítják le: szombaton délután 3 órai kezdettel tör-, vasárnap reggel 8 órai kezdettel kardverseny.

Megfosztották egy pontjától a KAC-ot. Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Bajnokság bizottsága tegnap esti ülésén elfogadta a baia-mare-i (nagybányai) Tricolor ovását, amellyel az 1:1 arányban végződött KAC elleni mérkőzés mindkét pontját a maga javára való írását kérte, mivel a KAC feltűnés alatt játszott.

A sportiszerető anglok.

Londonban a képünkön látható tömegek ünneplik a város főutcáin körülhordozott Manchester-legényesség nevű futball-csapatot amely a wembley országos mérkőzésekről diadalmasan érkezett haza.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

CLUJ. (Parlagi-társulat).

Szombaton délután 4 órakor: Vadvirág.
Szombaton este 9 órakor: Az orvos.
Vasárnap délelőtt 11 órakor: Az anyaszív.
Vasárnap délután 3 órakor: Sárga lilium.
Vasárnap délután 6 órakor: Az orvos.
Vasárnap este 9 órakor: Az orvos.

TIMISOARA (TEMESVÁR) Szendrei-társulat).

December 22-én, este 9 órakor: Ömértósága sofőrje.
December 23-án, vasárnap délután 3 órakor: Ömértósága sofőrje. — Délután 6 órakor: Muzsikuskok. — Este 9 órakor: Ömértósága sofőrje.
December 24-én, hétfőn délután 4 órakor gyermekelőadás: Gül bana.
December 25-én, délután 3 órakor: Vadvirág. — Délután 6 órakor: Vadvirág. — Este 9 órakor: Vadvirág.
December 26-án, délután 3 órakor: Sárga lilium. — Délután 6 órakor: Abbé. — Este 9 órakor: Vadvirág.
December 27-én, este 9 órakor: Bűn és bűnhődés.

SATMAR (SZATMÁR) (Szabadkay társulat):

Szombat délután 5 órakor: Tessék hozzállni. — Este fél 9 órakor: Szerecsen kedves.

ARAD (Szendrey-társulat):

Szombat román előadás.
Vasárnap délután 6 órakor: Hazudik a muzsikászó. — Este 9 órakor: Erik a buzakalász.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavankint 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény). Cím a kiadóban 10 lei.

Lakás

Külön
bejárati utcai butorozott szoba kiadó, Oradea, Str. Nic. Zsiga 45.

Szép utcai
butorozott szoba kiadó, ugyanott perzsaszövészek eladó, Oradea, Str. Stramba No. 2.

Háromszobás
lakás olesón kiadó, Oradea, Str. Mihai Sorbul (v. Széles u.) 11.

Kiadó
négyosztás lakás azonnal, Oradea, Bul. Reg. Ferdinánd. 7/a.

Egyszobás,
konyhas lakás azonnal kiadó Oradea, Str. J. Ciordas 88.

Hűlőfélé

1 liter peccenyebor 10 lei, muskotály 16 lei, Joo Lajos fűszerüzletében, Tace Ionescu (Körös) utca 24.

Adás-vétel

Kétpár
gyermek-körcsolya eladó Oradea, Str. Braianu 85.

Egy gummipárna
megvételre kerestek, Oradea, Str. Alexandri No. 40-a.

Zsakett,
teljesen jó állapotban eladó, Piata Venetia (v. Templom ter) 1.

Egy nagy
káposztakad eladó, Oradea, Str. Braianu 27.

Alkoholizálás

Férfi felhőnemű
varnós lejtétek, Piata cő nál, Oradea, Sas-pást sige.

Pemológus,
vincelér, tetterő, konciliáns, volt magyar törzstiszt. árvenne kezelésre nagyobb gyümölcsöt vagy szőlőskertet, lakás és kert-használat ellenében. Kiseb) birtok, erdő vagy nízalca kezelését vállalja. Megkereséseket a kiadó továbbítja.